…РОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

…УРЯАД ҮНЭН

№ 81 (13397)
1971 оной апрелиин 6, вторник

Сэн 2 мүнгэн

…эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…ветскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд тухай

…НФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

…иин 3-да Москвада, Кремльдэхи …дэй ордон соо Советскэ Союзай … партиин ээлжээтэ XXIV съезд …э үргэлжэлүүлбэ.

…-эй Центральна Комитедэй тоо… …идхэлые, КПСС-эй Центральна …н комиссиин тоосоото элидхэлые …бшэн хэлсэбэ.

…-эй Оренбургын обкомой нэгэдэхи …ь А. В. КОВАЛЕНКО, уран зохёол… …ШОЛОХОВ (Ростовско парторга… … КПСС-эй Московско обкомой нэ… …екретарь В. И. КОНОТОП, Таджи… …компартиин ЦК-гай нэгэдэхи сек… … РАСУЛОВ заседани дээрэ үгэ хэ…

… саанахи коммунис ба националь… …ратическа партинуудай түлөөлэг… …ской патриотическа фронтын Цент… …Комитедэй түрүүлэгшын орлогшо …йсон ФОМВИХАН, Уругвайн Ком… …артиин Центральна Комитедэй нэ… …кретарь нүхэр Родней АРИСМЕН… …егадууд болон айлшадаар халуунаар … съезддэ баяраа хүргэбэ.

…ай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи … Т. УСУБАЛИЕВ, гүрэнэй нэгэдэ… …никова заводой слесарьнүүдэй бригадир А. В. ВИКТОРОВ (Москва городой парторганизаци), Туркмениин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь М. ГАПУРОВ, КПСС-эй Центральна Комитедэй, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэһэн байна.

Хилын саанахи коммунис ба национально-демократическа партинуудай түлөөлэгшэд: Финляндиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ нүхэр Аарне СААРИНЕН, ОАРай Араб социалис союзай гүйсэдхэхы дээдэ комитедэй гэшүүн, генеральна секретарь нүхэр Абдель Мохсен АБУ АН-НУР съездын делегадууд болон айлшадаар халуунаар угтагдан, съезддэ баяраа хүргэбэ.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. ГРОМЫКО, Сыктывкар городой 12-дохи һургуулиин багша А. В. ГОРСКАЯ (Коми АССР-эй парторганизаци) КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэбэд.

Тэрэнэй һүүлээр Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой делегаци дайшалхы тугуудаа барижа, зал соо орожо ерэнэ. Эхэ ороноо алдарта хамгаалагшадые делегадууд болон айлшад хүл дээрээ бодожо, нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

М. И. Калининай нэрэмжэтэ гвардейскэ мотострелково, Таманска, Улаан тугта, Суворовой орденто дивизиин полкын командир полковник Р. М. САВОЧКИН Совет Армиин ба Флодой солдадууд болон матросуудай, сержантнууд болон офицернүүдэй, генералнууд болон адмиралнуудай, бүхы сэрэгшэдэй нэрэһээ КПСС-эй XXIV съезддэ баяр хүргэбэ.

Коммунизмын агууехэ хэрэгтэ Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүд хойшодоошье үнэн сэхээр алба хэхэ, совет арадай амгалан ажалые найдамтайгаар сахин хамгаалха, ямаршье эзэрхэг түримхэйшүүлые хэдыдэшье бута сохихоор бэлэн гэжэ Коммунис партияа, совет арадаа Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэдэй нэрэһээ нүхэр Савочкин найдуулба.

Аргентинын Коммунис партиин Центральна Комитедэй гүйсэдкомой гэшүүн нүхэр Родольфо ГИОЛЬДИ делегадууд болон айлшадаар халуунаар угтагдан, заседаниин һүүл дээрэ съезддэ баяраа хүргэбэ.

(ТАСС).

БУРЯАД АРАДАЙ ОМОГОРХОЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэлые бүхы совет арадуудтайгаа хамта Буряад ороноймнай коммунистнууд, бүхы ажалшад туйлай ехэ омогорхолтойгоор, һонирхолтойгоор, сэдьхэлээ бүрин ханангяар угтаба. Түрэл партиингаа ленинскэ Центральна Комитедэй политическэ хараа шугамые, бодото ажал ябуулгые съездын делегадуудтай нэгэн һаналтайгаар халуунаар дэмжэжэ, үнэн сэдьхэлһээ урмашан һайшаажа байһан тухайгаа республикымнай коммунистнууд, бүхы ажалшад гүнзэгыгөөр мэдүүлнэ. Тоосоото үе соо КПСС-эй XXIII съездын баталан абаһан шиидхэбэринүүдые, хараалһан хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй арюун хэрэг, ашата эрмэлзэл ба ажал хүдэлмэринь шууд сэхэ зорюулагдаа. Энээхэн үе соо тон ехэ юумэн хэгдээ. Эхэ ороноймнай али бүхы хүсэ шадал ургаа. Арад зоноймнай энхэ тэниглэн байдал эрид һайжараа

Съездһээ съезд хүрэтэрхи богонихон болзор соо партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй хэһэн айхабтар ехэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд тоосоото элидхэл соо эрдэм наукын үндэһөөр, үнэншэмэ тодоор, үнэн зүбөөр согсологдон харуулагдаа, саашанхи зорилгонууд дэлгэрэнгыгээр тодорхойлогдоо. КПСС-эй XXIII съездын хараалһан хэмжээ ябуулгануудай хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэһыень манай республика соо бүтээгдэһэн хэрэгүүд эли тодоор гэршэлнэ. Манайдашье тон ехэ хубилалтанууд болоо. Хубхай хооһон тала дайда гү, али бүтүү ой тайга байһан газарнуудта тон ехэ удха шанартай шэнэ шэнэ барилганууд бодоо, хэдэн арбаад мянган хүн зонтой хүдэлмэришэнэй тосхонууд ургаа. Манай фабрика болон заводуудай бүтээһэн промышленна продукци мүнөө хэдэн арбаад оронуудта эльгээгдэжэ байнхай.

Республикымнай хүдөө нютагуудта илангаяа ехэ хубилалта болоо. Колхоз, совхозууд шанга шадалтай болоо. Колхознигуудай байдал эрид һайжараа. Хүдөө ажахыда оньһон машина техникэ олоор хэрэглэгдэдэг болонхой. Колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй оюун ухаанайнь, сэдьхэл бодолойнь эрилтэнүүдые хангалга һайжаранхай. Хүдөөгэйхидэй соёл болбосорол ургаа. Эрдэм гэгээрэл үргэнөөр дэлгэрэнхэй. «Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай урда тээхэнэ хүдөөгэй ажалшадай оройдоо зургаан процентнь дээдэ ба дунда һургуулитай байгаа. Харин 1970 оной һүүлэй үеын мэдээгээр, хүдөөгэй хүн зоной хахадһаа олонхинь дунда гү, али дээдэ һургуули дүүргэһэн байба. Энэ хадаа манай обществын туйлай ехэ илалта гээшэ»,— гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев тоосоото элидхэл соогоо тэмдэглэбэ. Урдань үзэг бэшэг огто мэдэхэгүй хүн зонтой, харанхы мунхаг, соёл гэгээрэлэй талаар тон ехээр гээгдэнхэй заха хизаар байһанаа, мүнөө бүгэдэ ниитын дунда һуралсал амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһан, түрүү республикануудай нэгэн болоһон Буряад ороноймнай бодото байдал дээрэһээ Советскэ Союзай энэ талаар туйлаһан гайхамшагта амжалтанууд эли тодоор гэршэлэгдэнэ.

Тобшолон хэлэхэдэ, тоосоото үе соо Коммунис партиингаа хүтэлбэреэр совет арадай туйлаһан түүхэтэ илалтанууд гүнзэгыгөөр, дэлгэрэнгыгээр харуулагданхай. Энэ талаар Коммунис партимнай, тэрэнэй Центральна Комитет политическэ болон эмхидхэлэй тон ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Совет арадуудай али бүхы илалтануудые үүсхэгшэ, эмхидхэгшэ, ударидагша байһанаа КПСС баһа дахин харуулаа. Партиин үүргэнь, алибаа хэрэгүүдтэ нүлөөнь бүри ехэ болоо, олониитэ ажалшадтай тэрэнэй холбоо барисаань улам бэхижээ. Советороной 14 миллион үлүүтэй коммунистнууд марксизм-ленинизмын хүсэн түгэлдэр һургаалаар зэбсэгжэнхэй, үзэл сурталай талаар һаналаа нэгэдэнхэй, булад хатуу нягта жагсаалтай, коммунизм байгуулха гэһэн нэгэ ниитэ уг зорилготой байһанаа бүхы дэлхэйн урда баһа дахин элишэлбэ.

Европо, Ази, Африка, Америкэ болон бүхы түби дэлхэйн аяар 90 оронуудһаа уряалаар ерэһэн 100 гаран коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэлые тон ехэ анхаралтайгаар шагнаад, манай партиин бүтээһэн хэрэгүүдээр урмашан баясаһанаа мэдүүлнэ. Тэдэнэй дундаһаа съезд дээрэ үгэ хэлэһэн олохон нүхэдүүд хадаа оронойнгоо дотоодын ба гадаадын политикын талаар КПСС-эй ЦК-гай бэелүүлһэн хэмжээ ябуулгануудые үндэрөөр сэгнээ. Дайн сэрэг огтолон болиулжа, бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ эб найрамдал хэтэ мүнхэдөө бадаруулхын түлөө, ажалша зоной эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай, энхэ тэниглэн, амар амгалан ажаһуухын түлөө, бүхы дэлхэйн оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хани барисаа, харилсаа холбоо бэхижүүлхын түлөө, социалис оронуудай хани нүхэсэл улам бүри үргэдхэхын, батажуулхын түлөө КПСС-эй, тэрэнэй Центральна Комитедэй хэлбэришэгүйгөөр, шударгыгаар тэмсэжэ байһыень тэдэнэр сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэд.

Бүхы дэлхэй дээрэ КПСС-эй нэрэ хүндын, алдар солын улам бүри ургажа байһыень бодото ажабайдал үнэншэмэ тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Үнэхөөрөө «манай үеын ухаан бодол, нэрэ хүндэ, арюун сэдьхэл» байһанаа КПСС хүн түрэлтэнэй урда үнэншэмэ тодоор харуулна. Иимэ ехэ хүндэтэн, иимэ ехэ хүсэтэй, иимэ һайн һайхан алдартай Коммунис партитай байһандаа совет арад үнэн зүрхэнһөө баярлана, омогорхохын ехээр омогорхоно.

Тиимэ дээрэһээ КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө бүхы орон доторнай, тэрэ тоодо манай республика дотор тон үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн байна. Коллектив бүхэн, ажалша хүн бүхэн съездтэй дашарамдуулан, Эхэ орондоо ажалай бэлэг барихые оролдоһон байна. Съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ бага бэшэ амжалта туйлагдаа. Манайшье республикын ажалшад Эхэ орондоо бэлэг баряа. Наймадахи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Промышленна продукци бүтээн гаргаха табан жэлэй даабари болзорһоо урид 1970 оной декабриин 11-дэ дүүргэгдээ. Промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн 1,6 дахин дээшэлээ, тэрэнэй 80,9 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа, үйлэдбэриин гол фонднууд 1,3 дахин ургаа. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын янза бүриин продукци гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ шадаа. Съездын хүндэлэлдэ зорюулһан амжалтанууд тухайгаа ажалшад үдэр бүхэндэ мэдээсэжэ байна.

Игэжэ Буряад ороноймнай коммунистнууд, бүхы ажалшад өөһэдынгөө гүн зүрхэнэй баяр, омогорхолые арюун хэрэгүүдээрээ харуулна.

…ЕСПУБЛИКЫН АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТЫН МЭДЭЭСЭЛ

…ОСКВА, …ЕМЛЬ

ТЕЛЕГРАММА

…ЦК-гай, СССР-эй Ми… …й Соведэй, СССР-эй … Соведэй Президиумэй, … Ленинскэ ойн баярай …грамотада хүртэһэн Бу… …ССР-эй «Забайкаллес» … Шулуутайн леспром… …ектив наймадахи табан …5 мянган кубометр мо… …түсэбөө 98 мянган ку… … үлүүлһэн тухайгаа тү… …гаа XXIV съезддэ

… мянган түхэригтэ про… …адаха түсэбтэй аад, даа… …дуур 2 миллион түхэри… … худалдагдаа.

…элэи туршада өөһэдын… … хүсөөр 3.662 мянган … барилга хэхэ байбал, …э 6.228 мянган түхэриг … Түсэбөөр 3416 дүр… …р талмайтай байрын гэр … хараалагдабал, 6115 … метр талмайтай гэр …оогдобо.

1160 һууритай һургуулинууд, 150 һууритай үхибүүдэй саад, 35 оронтой больница, 320 хүнэй һууритай клуб, ажаһуудалай комбинат, столово болон үйлэдбэриин, культурно-ажаһуудалай бусад барилганууд бүтээгдэбэ.

Түүхэтэ XXIV съездын хүндэлэлдэ ажалай ленинскэ вахтаяа үргэлжэлүүлэн, леспромхозой ажалшад 1971 оной нэгэдэхи кварталда абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ.

149 мянган кубометр модо шэрэхэ түсэб долоон мянган кубометрээр үлүүлэгдээ, даабариһаа гадуур 70 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Түсэб— 2.739 мянган түхэриг байһан.

Шэнэ продукци үйлэдбэрилэгдэдэг болоо.

Өөһэдынгөө ажалай амжалтые коллективнай XXIV съезддэ зорюулна, тэрэнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада бүхы шадалаа элсүүлхэ.

Ю. МОКЕЕВ — леспромхозой директор, Ф. АНГАРОВ — …комой секретарь, П. МИГУЛИН—рабочкомой түрүүлэгшэ, … ШУЛЬГИН—ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

◆ ◆

… АССР-эй Сэлэнгын …Сэлэнгын совхозой кол… …артиин XXIII съездын …инүүдые бэелүүлэн, … табан жэлэй даабари… …алтатайгаар дүүргэбэ. … худалдаха түсэб 147,6 … мяха — 102,5, һү — …һоо худалдаха түсэб …роцент дүүргэгдээ. 1965 … сасуулбал, 1970 ондо …һөө һү һаалга 222 кило… … хонин бүриһөө нооһо … 600 граммаар дээшэл…

… XXIV съезд зарлаха …рисал, мүн Директивэнүү… …тые зүбшэн хэлсэлгэ ма… …ктибтэ ажалай ехэ үүс… …рүүлээ. Ажалай вахтада …бидэнэр гүрэндэ мяха, һү худалдаха кварталай түсэб мартын 24-дэ дүүргэбэбди.

Ажалаймнай амжалтада Бүлюутын, Ехэ Сагаанай һаалиин фермын хүдэлмэришэд ехэхэн хубитаяа оруулаа. Мэдээжэ һаалишан, КПСС-эй XXIV съездын делегат Д. Д. Данзанова уялгаяа болзорһоонь урид мартын 13-да дүүргээ. Хоёрдохи кварталай тоосоогоор һаалишад Н. Тадвашкина, К. Цыремпилова болон бусад хүдэлнэ.

КПСС-эй XXIV съездын абаха шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада хүсэ шадалаа, эрдэм шадабаряа гамнахагүйбди гэжэ съездын делегадуудые совхозоймнай хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, алба хаагшад найдуулна.

Н. МЕЛЬНИКОВ — совхозой директор, Д. БАДМАДАШИ… — парткомой секретарь, Н. ТАДВАШКИНА — һаалишан, … РОМАНОВА — ахалагша хонишон, А. ГУСЕВ — механиза…ор, ОЧИРТАРОВ — механизатор.

◆ ◆

…ельэлектросетьстро й н… … АССР-эй № 56 Улаан… …һожоруулагдамал колон… …ктив республикын хү… …е электрижүүлхэ табан …үсэб болзорһоон урид— … декабриин 22-то дүүр… …ээ ехэ баяртайгаар съезд… …егадуудта мэдээсэнэ. Ба… …саралгын хүдэлмэриин … 1,8 дахин ургаа, ажалай … 2,3 дахин дээшэлээ.

…саада электрын элшэ … 6 мянга гаран кило… …тай лини ашаглалгада үг… …ай мянга гаран фермэ …үүлэгдээ, республикын …ын совхозуудай 98 про… …централизованно электро… … оруулагдаа.

Партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ ажалай ленинскэ вахтаяа үргэлжэлүүлэн, мехколонныи коллектив барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин кварталай түсэб мартын 22-то дүүргэбэ. Түсэбһөө гадуур 100 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэгдээ.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые халуунаар һайшаан, манай орондо коммунис байгуулалтын асари ехэ программаар баясан зоригжоһон мехколонныи коллектив Буряадай хүдөө нютагуудые электрижүүлхэ талаар юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэе хандуулха гэжэ түрэл коммунис партиингаа XXIV съездые найдуулна.

А. КОЗЕЛЬ — мехколонныи начальник, Г. ПОНОМАРЕВ — парторганизациин секретарь, М. СОТНИЧ — постройкомой түрүүлэгшэ, БЕЛЬСКИЙ—№ 3 СМУ-гай электро-хабсаргаг… бригадын бригадир, В. ЖАРКОВ — № 1 СМУ-гай начальник, Д. ЧИМИТЦЫРЕНОВ—№ 2 СМУ-гай электро-хабсаргагшадай бригадын бригадир.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ПРЕЗИДИУМДЭ

◆ ◆ ◆

Ленинскэ комсомолой табин жэлэй ойн нэрэмжэтэ Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой коллектив съездын урда тээхи социалис уялгануудаа, мүн табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэн тухайгаа элидхэнэ.

Табан жэлэй түсэб болзорһоо урид, 1970 оной ноябриин 25-да дүүргэгдээ һэн. Үйлэдбэриин хэмжээн 5,5 дахин, ажалай бүтээсэ 55,4 процент ургаһан байна. Үйлэдбэриин гол фонднуудые ашаглалга 68 процентээр дээшэлһэн, энэ үедэ 52 шэнэ зүйлнүүд бүтээгдэдэг болоһон зэргэтэй.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ абаһан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга бэелүүлэгдээ. 1970 оной, тэрэшэлэн 1971 оной нэгэдэхи кварталай түсэбһөө үлүүлэн 906 мянган түхэригэй товарна продукци бүтээгдэһэн, 840 мянган түхэригэй продукци худалдагдаһан байна бшуу. Ажалай бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа 5 процентээр дээгүүр байгаа, тиихэдэ товарна продукциин өөрынь үнэ сэн 3 процентээр хямдарһан жэшээтэй. Шэнэ техникэ, эмхидхэлэй-техническэ элдэб хэмжээ ябуулгануудые, урлан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй болон ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ түсэб дүүргэһэнэй ашаар 321 мянган түхэригэй сэнтэй экономическа ашаг үрэ туйлагдаһан байна. Тиигэжэ 726 мянган түхэригэй олзо нэмэгдэн оруулагдаба.

Социалис мүрысөөгөө саашадань үргэлжэлүүлхэ зуураа, заводой коллектив 1971 оной болон шэнэ табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ байха гэжэ КПСС-эй XXIV съездын делегадуудые найдуулжа байна.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, Совет арадай ажабайдал улам һайжаруулха талаар шэнэ, шэнэ зорилгонуудые тодорхойлхо байһан КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэриин аша үрэ ехэтэйгээр дүүрэхыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

И. МЕДВЕДЕВ, заводой директор; В. МАЯКОВА, парткомой секретарь; В. ПРОДАЙВОДА, завкомой түрүүлэгшэ; Г. ЯРОШ, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

◆ ◆

Бидэнэр, Буряадай АССР-эй Хяагтын аймагай «Родина» колхозой гэшүүд наймадахи табан жэлэй даабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдээ гэжэ Коммунис партиин XXIV съезддэ элидхэнэбди. Табан жэлэй туршада ороoһо тарянай ургаса гектарай дунда зэргээр 15 центнер болобо. Тиихэдэ 1970 ондо гектарай 19,8 центнер хуряагдаа. Хартаабхын, овощой, тэжээлэй корнеплодуудай, кукурузын, үбһэ ногооной ургаса дээшэлээ.

Энээнэй ашаар колхозой олзо 1970 ондо 2 миллион 100 мянган түхэриг болоо гэхэ гү, али 500 мянган түхэригөөр нэмээ.

Партиин XXIV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысэжэ, гүрэндэ янза бүриин продуктнуудые худалдаха талаар съездын урда тээ абаһан уялгануудаа дүүргээбди. Кварталай түсэб һү худалдалгаар 169 процент, мяхаар — 115 процент, үндэгөөр 202 процент дүүргэгдээ. Үнгэрһэн жэлэйхитэй жэшэбэл, һү үйлэдбэрилгэ 16 процентээр, мяха — 15 процентээр дээшэлээ.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа партийна съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэжэ, манай ороной экономическа хүсэ шадалые саашадань хүгжөөхэ талаар түрэл партиингаа ленинскэ хараа шугам халуунаар һайшаанабди. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада хүсэ шадалаа гамнахагүйбди гэжэ съездын делегадуудые найдуулнабди.

И. АГАФОНОВ — колхозой түрүүлэгшэ, И. КЛЮЧЕРЕВ — парткомой секретарь, В. КУМИНОВ — ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь, И. АЛЕМАСОВ — парткомой түрүүлэгшэ, С. ТИМОФЕЕВА — һаалишан, Ф. ВОРОНА — главна агроном, П. КРИВОГОРНИЦЫН—һаалиин фермые даагша, С. АЛЕМАСОВ — тракторна бригадын бригадир, Н. АГАФОНОВ — малшан, А .БАКЛАНОВА — гахайшан, С. ПОЛОНОВ — хонишон, Г. БОНДАРЕВ — тракторист.

◆ ◆

Буряадай АССР-эй Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой колхознигууд съездын урда тээ социалис уялгануудаа ба табан жэлэй түсэбые дүүргэһэн тухайгаа партиингаа XXIV съезддэ баяр баясхалантайгаар мэдээсэнэ.

Табан жэлэй туршада түсэбһөө гадуур 11050 центнер ороoһо таряан, 3655 центнер һүн, 1191 центнер нооһон гүрэндэ худалдагдаа. 1970 ондо колхоз 2 миллион 190 мянган түхэриг олзотой гараа.

Съездын урда тээхи ажалай вахтада жагсажа, колхоз гүрэндэ хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэб **мяхаар — 125 процент, һүөөр — 115 процент, дүүргээ, 17,5 мянган эхэ хонидһоо 16 мянган хурьган абтаа.**

Ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпилова үнгэрэгшэ табан жэлэй хугасаа соо жэлдээ 100 эхэ хонинһоо 100—140 хурьга абажа түлжүүлээд, түрэл партиингаа съездын нээгдэһэн үдэр 100 эхэ хонинһоо 121 хурьга абаад байна. Ажал хүдэлмэридөө нимэрхүү үрэ дүн туйладаг хонишодой үшөө 13 бригада манда бии.

Бүхы совет арадтал адли, бидэ юһэдэхи табан жэлэй Директивэнүүдэй проектые халуунаар дэмжэжэ, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын ба юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнахагүйбди гэжэ съездын делегадуудые найдуулнабди.

Колхознигуудай даалгабаряар: Д. ЛУМБУНОВ, колхозой түрүүлэгшэ, Ц-Д. ДОРЖИЕВ, парткомой секретарь, Д. ЯКОВЛЕВ, главна зоотехник, Д. ДАБАЕВ, нэгэдэхи отделение даагша, Г-Ц. ЦЫРЕМПИЛОВА, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, Н. ГОМБОЕВ, ахалагша хонишон, А. ЦЫБИКЖАПОВА, һаалишан, В. РАДНАЕВ, механизатор.

Республикын промышленность болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын материалнуудые һонирхон танилсажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлые һонирхон уншана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗД ДЭЭРЭ

Апрелиин 3-да үглөөнэй 10 часта съездын ээлжээтэ заседани нээгдэбэ. Нүхэр **В. В. Гришин** түрүүлэгшээр һууба. КПСС-эй ЦК-гай ба КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэеэ делегадууд үргэлжэлүүлбэ.

Ленинскэ партиин, бүхы совет арадай, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй ажабайдалдахи асари ехэ хэрэг боложо, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд түүхэдэ орохо гээд КПСС-эй Оренбургын обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. В. Коваленко** хэлэбэ. Совет хүнүүд, аха дүү социалис оронуудай ажалшад, хүн түрэлтэн бүхыдөө съездын хүдэлмэриин хойноһоо ехээр һонирхон адаглана.

Бүхы орондол адли Оренбургска областиинше коммунистнууд, ажалшад дотоодын ба гадаадын политикын асуудалнуудаар партиингаа жэнхэни хараа шугамые, ленинскэ Центральна Комитедэй, ЦК-гай Политбюрогой бодото ажал хүдэлмэриинь бүрин түгэсөөр һайшаагаад, социалис Эхэ оронойнгоо экономическа ба бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай, ажалшадай ажабайдал ходо һайжаруулха тухай эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргадагайнь түлөө гүнзэгы баяр баясхалангаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Нүхэр А. В. Коваленко областиин промышленностиин хүгжэлтэ тухай хөөрэжэ үгөөд, КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдээр хараалагдаһан тон шухала барилганууд ашаглалгада үгтэбэ гэжэ съездэ элидхэбэ. Промышленна предприятинууд табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ, үйлэдбэриин хэмжээн 67 процентээр ехэ болоо.

Урдахи табан жэлтэй сэсүүлхэдэ, наймадахи табан жэл соо областиин хүдөө ажахын бүхы продукциин жэлэй дунда зэргын хэмжээн 30,5 процентээр ехэ болобо. Түсэбһөө гадуур 41 процент гэхэ гү, али 1 миллиард 43 миллион пүүд орооһон гүрэндэ худалдагдаа.

Уран зохёолшо нүхэр **М. А. Шолоховой** хэлэһэн үгэ ехэ һонирхолтойгоор шагнагдаба. Совет зохёолшо интеллигенци, түсгаарлабал, совет уран зохёолшод үнгэрэгшэ табан жэл соо Коммунис партиин туг доро бүри нягтаар жагсаа, совет хүниие коммунис үзэлөөр хүмүүжүүлхын түлөө харюусалгаа тэдэнэр бүришье һайнаар ойлгоо. Совет засагай тогтоһон түрүүшын үдэрһөө хойшо манай литература арад зондоо үнэн сэхээр алба хэжэ ябана.

Манай литературын дүлэтэ үгэнүүд урданьшье, мүнөөшье Эхэ оронойнгоо газаа тээшье алар холо хүрэтэр дуулдана. Манай литературын дүлэтэ үгэнүүд ажалша зониие үнэхөөрөө урагшаа дабшахыень, эб найрамдалай түлөө тэмсэхыень урданьшье, мүнөөшье уряална.

Энэ съездэ бидэниие суглуулһан иимэ партиин байгаагүй һаань, манай литературын амжалташье байхагүй һэн, совет литература өөрөөшье байхагүй һэн гэжэ уран зохёолшо тэмдэглэбэ. Максим Горькиһоо эхилээд, мүнөөнэй залуу уран зохёолшо хүрэтэрхи хэдэн мянган зохёолшодые элсүүлэн нягталжа, арад зоной ашаа туһада алба хүүлэжэ, гансал манай парти шадаха байшоо.

Литература ба искусстводахи мүнөөнэй байдалда КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор тон дүүрэн сэгнэлтэ үгтэбэ. Тэрэ сэгнэлтыень бидэнэр бүрин түгэсөөр зүбшөөнэбди гэжэ нүхэр М. А. Шолохов хэлэбэ.

Залуу уран зохёолшодые хүмүүжүүлхэ тухайда уран зохёолшо тон зоригтойгоор хэлэбэ. Оюун бэлигтэ залуушуул дороһоо урган гаража ябана гэбэ. Ургажа ябаа залуушуулда ахамад уран зохёолшод ехээр найдажа байна.

Үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр М. А. Шолохов иигэжэ хэлэбэ: Манай уншагшадай улам ехээр ургаһан эрилтэдэ хүсэд харюусамаар, удхаараашье, уран һайханайнгаа талааршье эрхим һайн шэнэ зохёолнуудые бэшэхэ байһандаа бидэнэр гүнзэгыгөөр этигэнэбди. Тэрэнэймнай бата найдабари гэхэдэ — партиин, арадай хэрэгтэ манай үнэн сэхэ байдагнай, коммунизмын агууехэ үзэл сурталда алба хэхын тула хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа бүхыдэнь зорюулха гэжэ оролдожо байдагнай болоно.

Партиин Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой бодото ажал хүдэлмэриие, политическэ хараа шугамые Московско областиин партийна организаци нэгэн һаналтайгаар һайшаана гээд партиин Московско обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **В. И. Конотоп** мэдүүлбэ.

Ажахын байгуулалтын асуудалнуудта оратор анхаралаа ехээр хандуулба.

Үгынгөө эсэстэ нүхэр В. И. Конотоп иигэжэ тэмдэглэбэ: КПСС-эй XXIII съездһээ хойшо үнгэрһэн үе соо КПСС-эй зэргэнүүдые нягталан эмхидхэхэ талаар сурталай-политическэ, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

XXIII ба XXIV съезднүүдэй хоорондохи үе парти ба арадай ажабайдалдахи түүхэтэ шухала шата болоно гээд Таджикистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр **Д. Расулов** тэмдэглэбэ.

Республикын олон мянган гэшүүдтэй партийна организаци, бүхы ажалшад партиин дотоодын ба гадаадын политикые, КПСС-эй Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой бодото ажал хүдэлмэриие нэгэн һаналтайгаар, халуунаар дэмжэнэ гээд нүхэр Д. Расулов мэдүүлбэ.

Аха дүү бүхы республикануудтал адли, Таджикистаншье һүүлэй табан жэл соо ажахы ба соёл культураа хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлан, ниитэ гүрэнэй зорилгонуудые шиидхэлгэдэ өөрынгөө хубитые оруулба. Таджикистанай коммунистнууд, бүхы ажалшад Коммунис партиин жэнхэни хараа шугам бэелүүлхэдэ найдамтай түшэг тулгуури урданьшье байһан, хойшодоошье байха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые тэдэнэр найдуулна.

КПСС-эй XXIII съездһээ хойшо үнгэрһэн саг соо Центральна Комитет, бүхы парти, совет арад бүхыдөө үүсхэн зохёохы, олон янзын ажал хэһэн байгаа гээд Киргизэй компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр **Т. Усубалиев** хэлэбэ. Кадрнуудта, хүнүүдтэ гүн гүнзэгыгөөр этигэдэг, һайнаар хандадаг оршон байдалай бии болоһондонь, парти ба ороной ажабайдалые хүтэлбэрилхэ ленинскэ аргын хүсэд илан мандаһандань үнэн зүрхэнһөө баясанабди. Кадрнуудта, хүн зондо этигэхын хажуугаар, тэдэнэй урда шанга эрилтэ табидаг заншал партийна ба гүрэнэй журамые улам бэхижүүлээ, арад зоной үүсхэл гаргаха, үүсхэн зохёохы һанал бодолоо дэлгэрүүлхэ үргэн дардам харгы гаргажа үгөө.

Ажалшадай материальна байдал, соёлой хэмжээн шууд дээшэлнэ гээд оратор үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.

Ороной арадай ажахые саашадань хүгжөөлгэ тухай хэлэхэ зуураа, нүхэр Т. Усубалиев иигэжэ тэмдэглэбэ: республика бүхэниие, тиигээд бүхы ССР Союзые бүхы талаарнь хүгжөөлгэ партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор хараада абтанхай. Тэрэ документ үнэхөөрөө интернациональна шэнжэтэй юм.

Москвагай гүрэнэй нэгэдэхи подшипникова заводой слесарьнүүдэй бригадир нүхэр **А. В. Викторовтэ** үгэ үгтэнэ. ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн, манай партиин Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлые ехээр һонирхон дуулабабди гэжэ оратор хэлэбэ. Манай партиин Центральна Комитедэй хараа шугамай зүб байһандань батаар этигэнгеэр XXIV съездые коммунистнууд, совет хүнүүд бүхыдөө угтаба. Тиин манай партиин, КПСС-эй Центральна Комитедэй, ЦК-гай Политбюрогой, Совет правительствын политикые хүсэдөөр һайшаан дэмжэнэбди гэжэ гүрэнэй нэгэдэхи подшипникова заводой коммунистнуудай, бүхы коллективэй нэрэһээ мэдүүлнэб.

Совет хүдэлмэришэн ангиин гоё һайхан баатар шэнжыень улам һайнаар харуулыт, манай үеын хүнэй, партиин хатуу шанга зоригтой тэмсэлшын гоё һайхан шэнжэ түхэлые харуулыт гэжэ уран зохёолшодто, театр ба киногой ажал ябуулагшадта ханданабди гээд нүхэр А. В. Викторов хэлэбэ.

Агууехэ ленинскэ партиингаа, Совет Эхэ оронойнгоо түлөө угаа ехэ омогорхолтойгоор бидэнэр, съездын делегадууд Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлые тон анхаралтайгаар шагнабабди гэжэ Туркмениин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр М. Гапуров хэлэбэ.

Шэнэ табан жэл соо Туркменистанай экономико ямараар хүгжэхэб гэжэ оратор хөөрэжэ үгэбэ.

Туркменистанай коммунистнууд, бүхы ажалшад партиин ленинскэ Центральна Комитедые тойроо улам нягтаар жагсаха, съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа хайрлахагүй гэжэ нүхэр М. Гапуров мэдүүлбэ.

Трибуна дээрэ—СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр **А. А. Громыко.** Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно тариашадай, интеллигенциин ажал Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам арьбадхаа. Гүрэнэймнай эб найрамдал, аюулгүй байдал хэзээ хэзээнэйхиһээ найдамтайгаар хамгаалагданхай. Советскэ Союзай уласхоорондын байдал улам бэхижээ, манай гадаадын политикын нэрэ хүндэнь улам дээшэлээ.

Орон соо бүтээгдэһэн станок бүхэн, гаргагдаһан металлай тонно бүхэниинь, электронно-тоолоогын шэнэ машина бүхэн, абтаһан орооһоной центнер бүхэниинь гансашье манай экономикын хүгжэлгэдэ, арадай ажабайдал һайжаруулгада туһа нэмэри болоно бэшэ, манай гадаадыншье политикада туһа хүргэнэ. Социализмын, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба эб найрамдалай түшэг тулгуури болохо гэһэн түүхэтэ уялгаа оромнай хойшодоошье дүүргэхэ байһандань этигэнэбди гэжэ министр хэлэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр Коми АССР-һээ делегадаар һунгагдаһан багша нүхэр **А. В. Горская** үгэ хэлэхэдээ, Комиин партийна организациин делегадууд бидэнэр агууехэ Ленинэй партида хабаатай байһаараа омогорхонобди, Эхэ ороноо улам ехээр һалбаруулхын, партиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тулада хүсэ шадалаа

МОСКВА. КПСС-эй XXIV съезд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: съездын делегадууд Кировоградска областиин Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Е. А. Головань (зүүн гарһаа), Куйбышевска областиин «Победа» колхозой главна агроном А. П. Соныгина, Социалис Ажалай Герой академик П. П. Лукьяненко, Житомирско областиин «Большевик» колхозой түрүүлэгшэ Л. А. Любченко, Ворошиловградска областиин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Е. П. Романенко.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек, ПОРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевич съездын делегадуудай дунда.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

МЕСТКОМОЙ ҮҮРГЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

1961 оной апрель һарада гурбан колхозууд томодхогдон хамтаруулагдажа, Баргажанай совхоз тогтоогдоһон байна. Тэрэ гэһээр үнгэрһэн арбан жэл соо энэ совхоз нилээд хүгжэжэ, республика соогоо мэдээжэ болоо. Тус совхозой түрүү ажахынуудай нэгэн болоһыень үнгэрэгшэ табан жэлдэ, илангаяа ленинскэ ойн баярай жэлдэ туйлаһан амжалтануудынь юунһээшье тодоор гэршэлнэ.

Жэшээнь, 1970 ондо совхозой ажалшад гүрэндөө мяха тушааха түсэбөө 100,6 процент, һү тушаалгаяа 114.4 процент дүүргэһэн байна. Талха таряа, огородой эдеэ болон үбһэ тэжээлшье ехээр бэлэдхэгдэдэг болонхой.

Урдань ходол гарзада оронхой байдаг аад, ямар тиимэ онол аргаар энэ совхоз һүүлэй жэлнүүдтэ ашаг олзо ехэтэй ажахынуудай тоодо оробо гээшэб? Эндэ нэн түрүүн совхозой партком, рабочкомой хубита ехэ. Тэдэнэй ударидалгаар отделенинүүдэй партийна эхин организацинууд болон месткомууд совхозой хүдэлмэришэдэй дунда партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые дэмжэн, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулна.

Совхозой хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, хүдэлмэриин журам сахюулжа һургаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гээшэ совхозой профсоюзна организациин гол уялга болодог. Тиимэһээ энэ талаар Баргажанай совхозой райбочкомой, отделени болон фермэнүүд дээрэхи месткомуудай элоһон дүй дүршэл тобшохоноор тэмдэглэебди.

Хайшан гэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэрилһэн продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулжа, ажахыгаа олзо ехэтэй болгохоб гэһэн харгы бодолтойгоор һүүлэй хэдэн жэл соо Баргажанай совхозой рабочком болоч месткомууд хүдэлмэрсэ ябуулаа.

Ажахын ямар нэгэ һалбариие бэелүүлхэ түсэб хараалхадаа гү, али социалис уялгануудые абахадаа, нэн түрүүн рабочком, месткомууд тэрэ абгахаа байһан түсэб, уялгануудай дүүргэлтые хангаха зонтой — малшад, механизаторнууд болон юрын ажалшадтайгаа зүбшэн хэлсэдэг заншалтай болонхой. Жэшээлхэдэ, үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха тэпэн Загарайн аймагай һаалишадай үүсхэлээр республика доторнай мүрысөөнэй эхилхэдэ, рабочкомой, месткомой түлөөлэгшэд отделенинүүдэй эрхилэгшэдтэй, зооветмэргэжэлтэдтэй хамта һү һаалиин фермэнүүд дээгүүр ябажа, малайнь тамиые шалгаһан, тэжээлэй үбэлэй рацион болон үдэрэй гурим табилсажа, хэн хэды шэнээн һү һааха аргатайб гэжэ һаалишан бүхэнтэй хөөрэлдэһэн байна. Энээнэй һүүлээр фермэ бүхэнэй, һаалишан бүхэнэй өөр өөрын түсэб хараалагдажа, социалис уялганууд абтаа.

— Иигэжэ бүхы талаһаа зүбшэн хэлсэгдэжэ абтаһан социалис уялга һаалишан бүхэниие өөрынгөө арга боломжонуудые анхаралтайгаар бодомжолон элирүүлжэ, ажал дээрээ гүйсэд хэрэглэхэдэнь туһална, — гэжэ совхозой хоёрдохи фермые даагша Иван Аниподистович Терентьев бидэндэ мэдүүлээ һэн.

Уялгануудай абтаад байхада, тэдэниие дүүргэхын түлөө тэмсэл эхилдэг. Энэ хадаа совхозой рабочком, месткомууд болон бүхы ажалшадай гол шухала хүдэлмэри болоно. Эндэ отделенинүүдэй месткомуудай түрүүлэгшэнэрэй үүргэ илангаяа ехэ. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр өөр өөрынгөө гол шухала ажалтайшье һаа, хоорондонь һамбаашалан профсоюзай гэшүүдэй суглаа үнгэргэхэ, хүдэлмэришэдэй байра байдалда, ажалда, амаралтада хабаатай али олон асуудалнуудые шиидхэхэ баатай болоно. Жэшээлэн хэлэхэдэ, Читканай отделениин месткомой түрүүлэгшэ Тимофей Калистратович Мясников өөрынгөө харюусадаг ажал бүтээхын хажуугаар фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр ябажа, малшадай ажалаар һонирходог, хүдэлмэришэдэй хоорондын социалис мүрысөөнэй дүн согсолжо, дайшалхы хуудаһа, ханын газетэ гаргадаг байһан.

Социалис мүрысөөнэй ябасын, абтаад байһан социалис уялгануудай дүүргэлтын хойноһоо совхозой рабочком шанга хиналта табина. Үе үе болоод мүрысөөнэй хэр аша туһатайгаар ябажа байһые, уялгануудай хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһые совхозой рабочком заседани дээрээ зүбшэн хэлсэдэг. Иимэрхүү заседанинууд дээрэ отделени, фермэнүүдэй месткомой түрүүлэгшэнэр хэһэн ажал тухайгаа, элдэб дутагдалнууд тухайгаа мэдээсэжэ дуулгадаг. Эндэ месткомой түрүүлэгшэнэр болон агитаторнуудта социалис мүрысөөнэй дүн согсолхо, хүдэлмэриин журам эмхидхэхэ талаар туһатай заабари зүбшэлнүүдые рабочком үгэдэг юм. Тиин энэ хэрэгтэ месткомой түрүүлэгшын гансаардахагүйн тула профсоюзай эдэбхитэд хабаадуулагдана. Мүн рабочкомой түрүүлэгшэ болон бэшэшье гэшүүд саг үргэлжэ отделени, фермэнүүдые эрьежэ, тэндэхи профсоюзна организаци болон бүлэгүүдэй бэелүүлхэ ээлжээтэ зорилгонуудые тодорхойлон хэлэжэ, тэдэниие дүүргэхэ онол аргануудые дурадхадаг.

Совхозой ажалда хэн эдэбхи үүсхэлтэйгээр ханданаб, хэн гээгдэнги ябанаб гэжэ ажалша зон хододоо һонирхожо байдаг. Тиимэһээ социалис мүрысөөнэй дүн согсолходоо, ажалай түрүүшүүлые материальна болон моральна талаар урмашуулгада рабочком, месткомууд гол анхаралаа хандуулдаг гээшэ. Мүнөө социалис мүрысөөндэ илагшадта грамота, үнэтэ бэлэг барюулагдадаг болонхой. Тэрэшэлэн оролдосотой бэрхэ ажалшадта орон соогуураа аяншалха, амаралтын байшан, санатори, ВДНХ ошохо түлөөһэгүй путевко барюулагдана. 1970 ондо гансал мал ажал дээрэ хүдэлэгшэдые урмашуулан шагналгада 2 мянга гаран түхэриг гаргашалагдаһан байна.

Гэбэшье рабочкомой болон месткомой хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл олон байһаар. Совхозой хүдэлмэришэд, илангаяа залуушуул, бултадаа профсоюзай гэшүүн болоогүй байха юм. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин журам бэхижүүлхэ гол шухала хүсэн бологшо — профсоюзай эдэбхитэдые һургаха зорилгоор семинар үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ. Мүн ажал дээрэ аюулгүй байдал хангаха хүдэлмэри һулаар табигданхай. Эдэ бүхы дутагдалнуудаа совхозой рабочком элирүүлэн зүбшэжэ, тэдэнээ усадхаха хэмжээ ябуулгануудые хараалжа байнхай.

Мүнөө арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэл хүсэндөө орожо байна. Шэнэ жэлэй түрүүшын һарын дүнгүүдые, ажахыда бии байһан арга боломжонуудые шэнжэлэн харахада, совхоз гүрэндөө тарган мяха, һү гэхэ мэтэ продукци тушааха түсэбөө бүрин дүүргэхээр. Мүнөө фермэнүүд дээрэ һү һаалга һайн ябана. Шахамалнуудшье яһала тарган, суланууд. Гадна совхоздо гахай үсхэбэрилэгдэжэ эхиланхай. Жэлэй дүүрэтэр тэдэнэй тоо 1300 толгойдо хүргэгдэхэ юм.

Д. ДАШИЕВ,
манай корр.

Промышленность—хүдөө ажахыда

УЛАМ ҮРГЭНӨӨР

Арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын документнүүдтэй танилсажа, тэрээниие һайшаан дэмжэжэ, колхоз совхозуудта туһаламжа үзүүлгые улам үргэдхэхэ гэжэ локомотиво-вагон заһабарилгын заводой коллектив шиидээ.

Заводой коллектив жэлһээ жэл бүри Яруунын аймагай колхоз, совхозуудта ехэхэн туһаламжа хүргэдэг, илангаяа капитальна барилга эрхилхэдэнь туһалдаг байна. Совхозуудай механическа мастерскойнуудта зэр зэмсэгүүдые, мүн токарна, фрезерно, түмэр үрмэдэдэг, харуулдадаг болон бусад станогуудые үгэдэг. Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо «Комсомольский», Нисэнгын, Яруунын болон «Юбилейный» совхозуудта эбэртэ малай, тугалай, хонидой, гахайн хэдэн олон байрануудые барижа үгөө. Малшадай байха хоёр-хоёр байратай 5 гэр баригдажа, ашаглалгада үгтэнхэй. Тиихэдэ 26 мянган түхэригэй сэнтэй барилгын материал үгтөө юм.

Малшад болон механизаторнуудай нүүдэл библиотекэнүүдтэ уран зохёолой 2.500 ном нэмэри болгон үгтэнхэй.

Хабарай тарилга, үбһэ таряа хуряалгын үеэр 40—50 механизаторнууд ошожо, туһаламжа хүргэдэг гээшэ.

Шэнэ табан жэлдэ тус аймагай совхозуудаар эбэртэ малай 17 байра, хонидой нэгэ байра, моридой 4 байра, малшадай ажаһууха 10 гэр барижа үгэхөөр хараалагданхай.

Аймагай центр дээрэ 400 хүнэй һуудалтай соёл культурын байшан баригдажа эхилэнхэй. 1972 ондо энэ байшан ашаглалгада үгтэхэ юм.

Дээрэ дурдагдаһан туһаламжануудһаа гадна заводой соёл культурын ордоной дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригада һара бүри гэхээр Яруунын совхозуудаар концерт нүүдые харуулжа, ажалшадые ехээр һонирхуулдаг.

Г. ДАНЗАНОВ.

ОТАРАНУУД ДЭЭРЭҺЭЭ МЭДЭЭСЭНЭ

ХҮНТЭЙН ХОНИШОД МАГТААЛТАЙ

ХУРАМХААН. (Телефоноор абтаба). Үндэр бүтээсэтэ ажалаараа зоной дунда хүндэтэй болоһон Гааргын түрүү хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыбикжап Аюшеевна Бадмаева үшөө нэгэ амжалта туйлаба. Ажахын түрүү хонишон үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшынхиеэ хурьгалха хонидые даажа абахадаа, 100 эхэ хониһоо 115 хурьга абахаб гэһэн уялга абаһан байгаа.

Январь һараһаа эхилжэ түрүүшын хурьгад абтажа, хонишоной оролдоһон үрэ харагдажа захалаа бэлэй. Мүнөө Ц. А. Бадмаевагай һүүлшын хонид хурьгалжа, хонишод 621 хониһоо 772 хурьган абтаа гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө 125 хурьган абтаһан болоно. Энэмнай үргэн Хүнтэйн ажалша бэрхэ малшадай дунда туйлагдаһан түрүүшын амжалта болоно.

Д. ЗАНБАДАРОВ,
манай хүдөө бэшэгшэ.

ТҮРҮҮШЫН ЗУУТАН

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсохо зуураа, Дондок Гомбоевой отарынхид мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлхэ гэһэн социалис уялга абаһан юм. Абһан уялга амжалтатайгаар дүүргэгдээд, 530 хониһоо 530-дахи хурьган абтаа. Тиигэжэ тус отара гансашье Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздоо бэшэ, харин бүхы Захааминайнгаа аймагта түрүүшын зуутан болобо.

— Зориһон хэрэгнай бүтөө. Энэ хадаа партиингаа съездэ манай бэлдэһэн бэлэг,—гэжэ Дондок Баирович хэлэнэ.

Энэ амжалтада хурьгашад Х. Будаева, В. Гуржапова, С. Очирова гэгшэдэй оролдолго хэшээл, шударгы ажал ехэ.

Манай корр.

СОВЕТ ЗАСАГ—АРАДАЙ ЗАСАГ

ЙСЭД ХАНГАДАГ ОЛОХО

Хушуун-Үзүүрэй сомоной ...рьяата газар дээрэ хоёр ...тробаи тосхон оршодог. ...шутадаар 25 хүн һунгаг... Эдэнэй олонхинь—үй... худалдэг ажалай тү... Һорлэбэл. «Знамя Ленина» хонишод Ч-Ц. Гомбоев, ...ева, Ц-Д. Дамдинова, ...на» колхозой ахалагша ...А. Голоушкин, М. А. ...бусад болоно. Жэ... ...лагша хонишон Чимит...ович Гомбоевой даадаг бригадынхид жэл бүри ...һаа зуун хурьга түл... хонин бүриин 4,5 кило... бага бэшэ нооһо хайшал... ...шэ жэлдэ тус брига... ...дынгөө хүсөөр хонин бү... центнер гэхэ гү, али бүхы... центнер һайхан үбһэ бэл... ...ан. Һаяхан тэдэнэр үлүү ...дэн һүринүүдээ хүршэ ...гөө. Һаядаа нүхэр Гом... ...дада шэнэ түл абалга ...тэшэ боложо ябана. Бү...һаа 90 хурьган абтапхай. ...лэйхиһээ һураггүй олон ...ода түлжүүлэгдэхээр хү... Тиихэдэ ажахын түрүү Б. Манибадаров, Д. Эрды...дыпов болон бусадай ота... түл абалга урда мэтэ һай... ...гдэжэ байна. Эндэ бү... ...тэ 12 мянганай оронда ...хурьган абтаад байнхай. ...тэ хурьгадаа гарзада ...түлжүүлхэ гол зорилго ...одой урда табигданхай. ...най гүйсэдкомой дэргэдэ ...ын дүрбэн комисси хү... ...дэ урид хараалагдаһан тү... ...худэлмэреэ ябуулдаг, ...болон сессиин үзэмжэдэ асуудалнуудые табидаг, ...үүдые бэелүүлгэдэ эдэб... ...хабаадуулдаг. Д. Ц. ...хүтэлбэрилдэг хүдөө ...комиссиин хүдэлмэриие эндэ шухала. «Путь Ленина» ...ажал эрхилэлгын асуу... ...шиидхэгдэжэ бай... ...шалгажа үзэхэдөө, ...дутагдалнуудые элирүүлһэн ...үедэ тус ажахын га... ...зооветеринарна алба... ...табигдаһанай ...халдабарита боомо (чума) нэрбэгдэн, гарзалжа байгаа. Энэ үбшэнэй эндэ бии болоһыень колхозой ...врач Нечаев мэдэжэ ...хүдэлмэри саг ...байшоо. Мүн хонишод ...гэгшэдэй дааһан ...хандалгагүйгөөр ханда... ...архидажа ябадаг ...уламжалан, отарадань ...хони, хурьгад гарзал... бүхы дутагдалнуудые ко... ...элирүүлжэ, сельскэ ...эдкомой заседани дээрэ байна. Зэмэтэйшүүлдэ мүн... ...шанга һануулга ...элирүүлэгдэһэн ...үдые ойрын сагта усадха... ...эрилтэ «Путь Ленина» кол... ...правлениин, зооветеринарна ...үмэнэ табигдана.

Хушуун-Үзүүрэй сомоной ...үйлэдбэри хүгжөөлгэ... ...нүлөө үзүүлхэ, ажахын ...болон соёлой байгуулал... ...асуудалнуудые шиидхэлгэдэ ёһотоор нүлөөлхэ гэжэ оролдодог. Тиихэдээ һунгагшадай зүгһөө ороһон захяа заабари болон дурадхалнуудые хүтэлбэри болгон, һуурин тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо, ажалшадай соёлой эрилтые хүсэд хангаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Һүүлэй жэлнүүдтэ тосхонуудтамнай соёлой, ажаһуудалай ехэхэн барилга хэгдээ. «Знамя Ленина» колхозой туб Хушуун-Үзүүртэ 320 үхибүүдэй һураха дунда һургуулиин хоёр дабхар байшан хирпиисээр, багшанарта гэжэ хоёр квартиратай 7 гэр, номой магазин, столово, эд бараанай болон эдеэ хоолой амбаарнууд, Бар тосхондо—сельмаг, дежурна магазин гэхэ мэтэ барилганууд хэгдэжэ, ашаглалгада ороо. Харгааһатада котельнэ баригдажа, клуб, эхин һургуули, фельдшерскэ пункт, бригадын конторо уурадаар дулаасуулагдадаг болоо. Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин интернат 25 һууряар үргэдхэгдөө.

Тосхонуудай ажалшадые, холын малшадые эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр таһалгаряагүй хангажа байха зорилготойгоор Октябрьска сельпогой правлениие Бар тосхонһоо Хушуун-Үзүүртэ нүүлгэһэн байнабди. Тус сельпогой эд бараагаа хадагалжа байха амбаарнууд шэнээр баригдаа. Эдэ хэмжээ ябуулгын ашаар ажалшадые эдлэл хэрэгсэлнүүдээр хангалга эрид һайжараа. Энэ сельпо жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, аймаг соогоо урдуур.

Һуурин тосхонуудаа ногооруулха хэрэгтэ нютагай Совет ехэ анхарал хандуулдаг. Һүүлэй 2—3 жэлэй туршада үрэ жэмэстэ 10 мянга гаран модод асарагдажа, ажалшадай дунда тараагдаа. Мүнөө айл бүхэн шахуу өөрын саадтай болонхой. Тэдэнэр тэндэһээ элдэб янзын үрэ жэмэс намартаа хуряажа абадаг. Үмсынгөө огород болон саад уһалжа байхынь тула Хушуун-Үзүүрэй айл бүхэндэ водопровод татагдаа, Барта хоёр худаг малтагдаа. Доторой татабаряар суглуулагдаһан мүнгэн харгы зам заһабарилха, худаг малтаха мэтын хүдэлмэридэ гаргашалагдадаг.

Һуурин тосхонуудаймнай ажалшадай байдал жэл бүри һайжарна. Айл бүхэндэ шахуу телевизор тодхогдоо, 30 гаран айлнуудта телефон оруулагданхай. Хэблэл захидаггүй нэгэшье айлые олохогүйт. Тосхон бүхэндэ фельдшерскэ пункт нээгдээд, һүүлэй үеын түхеэрэлгэнүүдтэй юм.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хүдэлмэри эрид һайжаруулха. Тиигэжэ табан жэлэй туршада бүхы орон дотор ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хэмжээе 2 дахин, хүдөө нютагуудта — 2,8 дахин дээшэлүүлхэ,— гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд дотор хэлэгдэнэ. Арад зонойнгоо ажана, баян байдалай эрилтэ дүүрэн хангаха нангин зорилгоёо түрэл Коммунис парти, правительствамнай иигэжэл хараална бшуу. Ажалшадайнгаа эрилтые гүйсэд хангадаг болохо зорилготойгоор Хушуун-Үзүүр тосхондо худалдаа наймаанай томо центр байгуулха гэһэн түсэб табинхайбди. Энэ хүдэлмэри мүнөө жэлһээ бэелүүлэгдэжэ захалха юм.

Д. ДАМБАЕВ,
Мухар-Шэбэрэй
Хушуун-Үзүүрэй
сомоной Соведэй түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Оронгын отделениин түрүү механизаторнуудай нэгэн Дугар Цыренович Дараев. З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

БАЛБАР ХҮБҮҮНЭЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

Поэтесса Ц. ДОНДОГОЙ «ЭДИР НАҺАНДАА АИЛШАЛААБ» гэжэ бишыхан тууужа бэшэжэ дүүргээ юм. Тэрэнь байгша ондо Буряадай номой хэблэлээр гарахань. Тууужа соо эдир хүбүүд, басагадай харилсаан, тэдэнэй түрүүшын дуран тухай хэлэгдэнэ.

Мүнөө тэрэ тууужа сооһоо хэһэгүүдые уншагшадай анхаралда дурадханабди.

1.

«Хайрата минии Арюуна!

Хүрэхэ газартаа хүрөөб. Н. гэжэ нютагта хилын харуулай албандаб. Һайн түбхинөөб.

Хүрэһөөр бэшэхэ тухамни олдоогүй: олон үдэрөөр соносхогдоһон һуралсалда хабаадажа, хээрэ байрлаабди. Һуралсалдаа яһала магтаалтай ябааб. Сэрэгэй албан тухай ондоо олон юу бэшэхэбиб даа?

Арюуна? Улаан-Үдэдэ, нютагтамнай ямар һонин болоноб — хуу бэшээрэй. Намдашни түрэл Буряад тухай хэлэгдэһэн үсөөхэншье мүрнүүд һонин ха юм. Һаяхан Москвагай радиогор Буряадай композиторнуудай симфоническа зохёолнуудые дамжуулаа. Одоол радиоприемнигтоо шэхэеэ няахаһаа абан болооб. Буряадууд өөрын композитортай байдаг юм гү гэжэ Чурбанов гайхажа, бидэниие дам гайхуулаа. «Ши, юрэдөө, газарай ганһаа, гадаһанай нүхэнһөө гараһан хүн гүш? Хори хүрэтэрөө, ямар наран доро ябаһан хүмши?» гэхэдэм, хүбүүд Чурбановые наада барижа, казармынгаа хахарха болотор энеэлдээ. Хөөрхышни, арай гэжэ найман класс дүүргэһэн, номшье уншадаггүй, холуур бододоггүй хүнһөө юу олохо абахабши даа. Һургуулида һураха дурагүй байһан хүнөй, бэрхэ һурадаг хүнүүдые үзэн ядагша һэм гэжэ хөөрөө һэн.

Тэрэшье тэрэ даа. Ши аргатай һаа, буряад поэдүүдэй шэнэ номуудые намда эльгээгыш даа. Улаан-Үдэдэ буряад номуудые наймаалдаг «Тэрэнги» гэжэ магазин бии юм гэлсэгшэ гүбэ. Һүүлэй үедэ гараһан номууд дүүрэн байгаа ёһотой.

Зай, баяртай! Шамайе тэбэрин тааланаб. Шамайе тэбэрижэ, озожо үзөөгүй аабзаб. Теэд бэшэг соогоо шамайе шангаар тэбэрихыем зүбшөө. Озожо үзөөгүйб гэжэ худалаар бэшэнэ хаб: фото-зурагыеш ходо озодогби. Хүнһөө нюужа юм ааб даа.

Зай, баяртай! Харюу хүлеэнэб. Шинии Балбар.

196.. оной февралиин...—дэ бэшэбэб».

2.

«Һайн даа, һайхан зантай минии Арюуна!

Би үсэгэлдэр бэшэгыеш абажа, тон ехээр һонирхожо, уншабаб. Илангаяа нютагайнгаа һонинуудые бэшэжэ, «Буряад үнэн» газетэ, «Байгал» журнал, номуудые эльгээһэндэш, тон ехээр баярлааб. Үшөө дахин һайн даа! Түрэл һайхан Буряад орондом инаг басагамни хүлеэжэ байна гэжэ һанахадаа, улам бүри зоригтой болоноб, улам һайнаар албаяа хэхэ гэжэ оролдоноб.

Сэрэгэй албанай хүшэрхэншье һаа,
Сэлмэгхэн шарайеш һанаандаа оруулхадаа,
Дабаанай үндэрые гүйдэлөөрөө дабахаар
Дабхар хүсэтэй болодог шэнгиб.

Албамни һайн ябана. Һаяхан суглаан боложо, намайе комитедэй гэшүүнээр һунгаа. Нүхэдэйнгөө этигэл найдабари харюулхаяа оролдоно аабзаб даа. Нажар болотор һайнаар албаяа хээ һаа, хэды хоногой табилга абажа, гэртээ ошожо ерэхэб. Одоол шамтаяа сүлөөтэйгөөр уулзажа, сэдьхэл соогоо сугларһан һанал бодолоо андалдахаб. Бишни урданай үгэ дуугүй Балбар бэшэ болоо хаб. Заримдаа өөрыгөө гайхадагби. Бэшэг бэшэхэдээ, литератураар найруулга бэшэхэдээ бэрхэ аад, хөөрэжэ шададаггүй байһыем һанана гүбши. Юрэдөө, политическэ бэлэдхэлэй хэшээлнүүдтэ амандаа уһа балгаад һуудаггүйб даа. Һайрханагүйб!

Баяртай! Тэсэжэ ядан, харюу хүлеэгшэ Балбар.

196.. оной мартын... дэ бэшэбэб. Н-скэ часть».

БАЛЖИМА

Очерк

Үбэлэй хүйтэн, зунай халуун гү, али хабар намарай хагсуунууд, гэнтэ ороһон аадар гү, али саһата шэрүүн шуурган — эдэнэй алиниинь шье Балжимын һанаа зобоодоггүй, шахардуу үеын ерэхэлээр зарим хүнэй зүрхэ алдажа байхада, тэрэ дуугаа дуулажа ябадаг юм.

— Һонин хүнши даа!.. Радио дуулаагүй алтайш? Шуургалхань гэнэ һэмнай! — гэжэ хэн нэгэнэй хэлэбэл, тэрэ согтойхон нюдөөрөө урдаһаань энеэбхилэн харюусаха:

— Дуулаа һэнбээ. Теэд айха юумэмни үгыл!

Нээрээшье тэрэнэй айха юумэн үгы юм. Сагаан-Хушуундахи үбэлжэлгын байра дулаалагданхай, хуһамагууд соонь ебхэгэр һүринүүд татаатай, зеленко болон бусад шэмэтэ тэжээл буулгаатай. Хээли тарган хоёртоо бүтэхээ һанаһан, үдхөөр ургажа байһан ноохондоо халуудаһан хонидынь шуургалһай, хүйтэрһэй гэһэн юм шэнги ябадаг лэ. Зун ноохоо абхуулан сасуунь лэ, Балжима эдэнээ хүшэлүүлхэ гэжэ хамаг һайн бэлшээринүүдээр адуулһан, хужар дабһа дохёолгоһон, үдэрэй халуунда хургуулһан байха. Намар эдэнь хүшэ зангидаһанаа харуулха гэһэндэл, нохой һүүлнүүдээрээ даллан байжа, эрье ганга зубшан тангаршаалдадаг һэн.

— Айха юумэмни үгыл!

Энээнһээ ондоо хэлэхэ юумэн Балжимада нээрээшье үгыл даа. Саг соогоо хэрэгтэй ажалаа хэжэ үрдиһэн хадаа ямарханшье хүшэр үеын ерээ һаа, тэрэниие түгэс угтахаар, булижа гарахаар бэлэн ябадаг. Эгээл иимэ бэлэдхэлтэйгээр тэрэ мүнөө жэлэйнгээ түл абажа эхилээ юм.

Хурьгадай эгээл түлэг адхаржа байхада, бидэ Балжимын отарада хүрөө һэмди. «Первомайский» совхозой директи ажалынь ехэ үндэрөөр сэгнэдэг, али болохо аргаар хүдэлмэридэнь туһалха гэжэ оролдодог байба.

—Теэд Доржиевагай отара оройдоо хаяг гаргадаггүй юм. Зарим малшад энэ тэрэ юумэн хэрэгтэй болобо, тиимэ ажални хэгдэхэ ёһотой аад, һаатажа байна гэхэ мэтээр хандажал байдаг. Тиимэ ябадал Балжимын зүгһөө үзэгдэдэггүй. Ажалайнгаа хойно гарадаггүйнь шэнжэ ха юм даа,—гэжэ директор Л. В. Бадуев хэлээд, урмашан саашань үргэлжэлүүлхэдээ,—Доржиева һүүлэй табан жэл соо зуун эхэ хонин бүриһөө зууһаа доошо хурьга абаагүй. Мүнөөшье һайн (һүүлэй мэдээгээр тэрэ зууһаа холо дээшэ хурьга абаа) түрүүлжэ байнхай. Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэһэн, хоёр дахин ВДНХ ошожо хараһан, Хара далайн курортнуудта амарһан юм. Ехэ юрын хүн байха даа, хөөрэлдэхэдөө мэдэхэт! — гээ һэн.

Нямһалханшье һаа, хүдэр улаан нюуртай, бодолыешни уридшалан таагаад байһан мэтээр шэртэдэг энэ мэдээжэ хонишон дал соогоо, һая түрэһэн хурьгадайнгаа дэбидхэр хуурайлжа байгаа һэн. Хажуудань туһамаршаниинь. Тэдэнэр хоюулханаа түрүүлдэг. Диилдэдэг, хүсынь абажа ядадаг бэшэ юм гү гэһэн шэнги байхадамнай, бидэнтэй ябалсаһан энэ совхозой Эдэрмэгэй отделениин ветеринар, залуухан басаган:

—Олон хүнэй хэрэгтэй юумэн эндэ үгы. Хонидой бэлшэдэг бэшэ хада диилэжэ ядаха бэшэбди гэжэ өөрөө хонишон хэлээ һэн. Нээрээшье сүлөөтэй байдаг лэ даа,— гэбэ.

Энэ хөөрэлдөөемнай Балжима дуулахадаа:

— Зоотехнигүүд. малай аргашад, соёлшод болоод лэ—хүнүүд ходо ерэдэг. Гансаардахые мэдэдэггүйбди,— гээд, бишыхан хорёонууд соогуураа хурьгадайнгаа тангаршаалдан, нэгэ тохомой шэнээхэн газарта унаһан наранай гэрэл буляалдан үйрэхыень хаража, бодолгото болон байтараа үргэлжэлүүлбэ.—Байрамнай муугаар баригдаһан аад, тулюур агша. Манай хонидой түрэлгын байра һайнаар барижа шадаадүй!—гэбэ.

Бидэнэй ямаршуугаар бариһан байра зохисотой һэм гэхэдэмнай, тэрэ иигэжэ хэлэбэ.

— Мүнөө энэ дал харанат, ханануудынь набтар, хушалтань гэрэй орой мэтэ хоёр тээшээ налшыһан, тиихэ мүртөө һургаагууд ираадһатай, һолоомон хушалтатай. Зундаа ороһон бороодо дуһаалжа, шиигээ хатаагүй. Юундэб гэхэдэ, дал дүрбэн тээһээ бүтүү, тиигээд сонхонуудынь бишыханууд. Мүнөө хуурай, дулаан байлгаха гэжэ түмэр пеэшэнүүдые түлинэбди. Энэ аймшагтай...—Тэрэ бодолгото болод гээд үргэлжэлүүлбэ: — Сагай ошоходо шэнэ эрилтэнүүд гарадаг, али бүхы юумэеэ тэдээндэ харюусамаар эмхидхэхэ гэлсэдэгбди. Теэд малайнгаа, илангаяа хонидойнгоо байра шэнээр бариха гэжэ оройдоо бододоггүймнай гайхалтай. Жэшээнь, директивэнүүдтэй танилсахада тэндэ ажахыгаа түрүү аргаар, эрдэм наукын түйлалта хэрэглэжэ эрхилхэ тухай заана. Нээрээшье тиигээгүйдэ хонин ажалаа саашадань хүгжөөхэмнай бэрхэтэй ха юм, Холые хараалһан түсэбэй ёһоор, манай совхозой хонид һайн нооһо, тарган мяха үгэдэг болгогдохо юм аабза. Минии һанахада, энээниие түйлахын тула түбхын түрүүн хонидойнгоо түл хурьган байхаһаань һайнаар, таргаар, тобироор түлжүүлхэ хэрэгтэй шэнги. Теэд иимэ урданай налшагар дал соо ехэ юумэн түйлагдахагүй байна. Хүйтэн, шиигтэй, хурьгад һалхи ятатахаяа, үбдэхэеэ һанана. Би аргатай һаа ондоо байра барюулха һэм,—гээд тэрэ газарта зуража байжа хөөрэбэ.—Утань 40—50 метрэй, үргэниинь 15 метрэй тэрэ дални байха һэн; хойто ханань набтар (1,5 м), харин урда ханань үндэр (2,5 м.), мүртөө үргэлжэ хоёр дабхар раматай сонхонууд (1×2,5 м) һуулгаатай байха; хушалтань мүнөөнэйхи шэнги хойшо урагшаа адли эрид бэшэ, ганса хойшоо налыһан байха, мүртөө ираадһан дээрэ һолоомоор хушаатай байха, тиигэһэн хойноо энэ һолоомон дээгүүрээ (10 см) зайтайгаар дахин хабтагайгаар хушаха һэм, үгышье һаа толёор, шифереэр болохо. Иимэ далда жэл бүри заһабаришье хэрэгтэй бэшэ байгаа, наруули, хуурай байха һэн. Харин зүүн баруун ханадань этүүртэй тракторай багтахаар үргэн аад, дулаан үүдэнүүдые һуулгаха, тиигээд зундаа шэбхыень этэжэ гаргажархиха. Тиимэ далые сагаанаар будахада болохо, пеэшэнэй хэрэгтэй юумэн үгы, сэбэр агаарай орохо, муу агаарыень һорохо хэдэн сорго һуулгахадал дүүрэхэ. Барихада мүнөөнэй далһаа ехэ хүдэлмэритэй бэшэ байха бэлэй...

Балжима олон жэл хони хараһан, энэ ажалай али бүхы талыень мэдэхэ, бүри һайн үрэ дүн түйлахын түлөө эрмэлзэдэг хадаа иигэжэ һанаһанаа хэлэнэ гэжэ ойлгоходоо, бидэшье урмашан хөөрэлдөө, ондоо нютагуудта хараһан үзэһэнөө дамжуулаа бэлэйбди.

— Шэнэ байра барюулхын түлөө иигээд һалан һандангүй ябахамни,—гэжэ тэрэ зоригтойхоноор хэлээд, үшөө һанааень зобоодог иимэ нэгэ асуудалда тогтобо:

— Хэнэйшье мэдэһээр, нарин ноохон нарибтар, шэрүүн ноохондо орходоо үлүү үнэтэйгөөр гүрэндэ абтадаг, олзо ехые оруулдаг. Теэд мүнөө болотор хонидоо ноохонойнь шанарай талаар илгажа диилээгүйбди. Жэшээнь, минии отарада нарибтар ноохотой хонид бии, бүдүүншье ноохотой хонид дайралдаха. Энээнһээ боложо, ноохоо тушаахадамнай шанарынь өөдэгүй сэгнэлтэдэ хүрэшэдэг. Үшөөшье шиидхэгдээгүй хэрэгүүд байгааб даа. Бэлшээришье тухай хэлэхэ юумэнүүд байгаа ааб даа...

Һонин хүнтэй хөөрэлдэхэдэ урматай юм. Балжиматай уулзахада, эгээл тиимэ байгаа һэн. Бодолынь баян, үгэнь удхатай. Тиимэшье байнгүй аргагүй. Юундэб гэхэдэ, Балжима хара багаһаа аба эжынгээ хажууда мал дахаһан тула, эдэ амитадай зан абари, аяг ааша мэдэхэ болошоһон. Эсэгэнь Шагдарай Доржо, эжынь—Лодоной Балма наһаараа мал хараһан хүнүүд, тиимэһээл Балжима эдэнэйнгээ дүй дүршэл абашаһан. Совхозой ахалагша зоотехник нүхэр Буяхаев:

— Доржиева зургаан зуу гаран хонидоо нэгэ нэгээр зүһэлдэг, ямар хонинойнгоо хэр ябаһые харахадаа мэдэдэг. Үбдэһыень бүри хүрэһөөр лэ тааха даа, хониной гэдэһээ садаагүйень, ундаа хүрэһыень тухайлдагынь хэлээд яалайб. Жэгтэй малша хүн гээшэ, энэ талаараа Балжима манай нютагта дээрэ ахагүй. Тусгаар иимэ бэлигтэй хүн юм. Хоёр басагадынь һаянай һургуулида оронхой, үхибүүд, теэд мүн лэ эжыдээ адляар мал зүһэлдэг лэ. Хаана, ямар хүндыдэ гү, али нуга тохойдо хэнэй мал ябаа һэм—хараһан лэ байха... Эдэмнай иимэл зон лэ даа,—гэжэ бахархан хөөрөөд,—эндээ бидэ Балжимые заримдаа малай профессор гэлсэгшэбди,—гээ һэн.

Иимэ нэрэ зэргын үгышье һаа, Балжима Доржиева мэргэжэл шадабаряараа үнэхөөрөөл дээрээ ахагүй болонхой байна.

Бидэ энэ даруу номхон, ехэ юрын ажалша хонишонтой уулзаад тарахадаа, үдэр бүриинь ажал хүдэлмэритэй удаан, яаралгүй танилсажа, дэлгэрэнгы ехээр бэшэхэ аргагүй байһандаа халаглаа бэлэйбди. Теэд энээниие бэелүүлжэ шадаха ондоо хүнүүд бии ха юм даа. Тэдэ суута хонишониие тойроод һууна, харилсан зугаалжа байдаг шуу.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

Хэжэнгэ.

Хүмүүжүүлэгшын дэбтэрһээ

„АЛТАН ТҮЛХЮУР“ БЭДЭРНЭБ

...Бэшүүрэй аймагай Ша... ...дунда һургуулиин дэргэдэ... ...натта хүмүүжүүлэгшээр ...байнаб. Совхозой малша... ...тариалшадай ажаһуудаг ...һөө сугларһан, элдэб ...хүмүүжэл гараһан, олон ...зантай үхибүүдые гу... ...нэгэн адли журамтай ...хүмүүжүүлхэ гээшэ тон ...салгатай зорилго даа. ...шуумэнһээ. хайшан гээд ...юм гээшэб?» — гэжэ эзэ... ...бодохо саг алил олон ...ааб даа. Үхибүүдые һур... ...жүүлхэ гээ һаа, нэн ...абари зангыень, аяг аашы... ...мэдэхэ, тэрээндэ зохихо ...түлхюур» бэдэрхэ шухала. ...түрүүшын үдэрһөө ...үхибүүдэй абари зан тухай ...хэжэ захалаа бэлэйб. Тэ... ...заримые уншагшадай ...табинаб. Зүгөөр үхибүү... ...хогүйн тулада бодото ...түдыень нэгэ бага ху...

* * *

...хэшээлдээ ошохынгоо ...үдэр бүхэндэ таһалга соо... ...сэбэрлэдэг, угаадаг гурим... ...Нэгэтэ иимэ ушар болобо. ...таһалгада ороходом, шалаяа ...байба.

...Таһалгаяа юундэ сэбэрлээ... ...Мүнөөдэр хэн дежурнаб?— ...Сэжидмаа басаганһаа асуу...

...Соня дежурна.
...Хаана ошооб?
...Эшэлхээ ошоо,— гэжэ хэ... ...тэрэ бушуухан гаража яба...

...ствын список хараһамни, ...нээрээшье, Сониин ээл... ...байшаба. Хододоо хэхэ юу... ...шэд түүлэнгүй хээд бай... ...ган аад, яаба, хайшан гэбэ ...Теэд энэ Сэжидмаа юундэ түргэхэн гарашабаб? Муу һэжэг түрэжэ, столово тээшэ ошобоб.

4-дэхи таһалгын басагад булта эдеэлжэ һуубад.

— Соня, юундэ дежурлаагүйбши? — гэжэ оро ороһоор асуубаб.

— Ү-үе, би бэшэлби. Сэжидмаа дежурнал,— гэжэ тэрэ ехэнүүд хара нюдэеэ бүри ехэ болгон хэлээд, нүхэр басаган тээшээ эрьелдээдхибэ,— Сэжидмаа, ши дежурлахалши. Үсэгэлдэр шинии шүдөө үбдөөб гээд хэбтэшэхэдэшни, орондош дежурлаа хамнайб,— гэбэ. Сэжидмаа абяагүй, хултага-халтага гэн доошоо харашаба...

Сэжидмаа ганса эхэтэй, 5-дахи классай һурагша юм. Үгэ хэлээр үсөөн, үгы бииньшье мэдэгдэхэгүй, хододоо аниргүй ябадаг басаган, һурахадаа дундуур. Түрүүшээр би энэ басагые эмхи журам эбдэдэггүй, номгон зантай, зохид басаган гэжэ һанадаг байгааб. Энэмни буруу байшоо. Энэ басаган абяагүй ябажа, һэмээхэн хэрүүл хэдэг, гар дараха хани басагадаа дайраадшье абахадаа һаатахагүй, тэршээ тоомгүй хүбүүнһээ доро, ехэ буруулган зантай басаган байшоо. Тээ мэндэ энэ басаган муу зангаа шоро шэнгеэр бултагад гүүлээд абаһан юм. Зэргэлээд унтадаг нэгэ басагантайгаа хэрүүл үүсхээд, тэрээнээ альгадажархёо.

Энээнэй һүүлээр Сэжидмаае ондоо таһалгада оруулха баатай болобобди. Тэндэнь байһан шэнэ нүхэдынь тэрэнһээ нэгэ бага томошогууд, эмхи журамтай, гэрэйнгээ даабари дүүргээд байдаг, эбтэй зетэй басагад юм. Һаянай Сэжидмаа тухай гомдол зарга орохоёо болёод байһан үе...

Теэд мүнөө?!

— Сэжидмаа! — гэжэ энээнһээ урагша хэһэн хамаг муу ябадалыень һануулһандал нэрлэн хэлэбэб. Тэрэ хянсагад гэжэ һууриһаа бодоод, гүйжэ гарашаба. Тээ байд гээд ерэжэ шалгахадамни, шалаяа ялайшатар угаажархиһан байба...

* * *

Һуралсалай жэлэй эхилээд байхада, дүшэ гаран наһанай эхэнэр өөртөөл адли нюргаар үндэр, задарюун бэетэй Ломбо гэжэ нэрэтэй хүбүүгээ интернадта асаржа оруулхадаа, иигэжэ хэлэһэн юм:

— Хүбүүмни энэ жэл 5-дахи классаа ороохо юм. Номоо үзөөд байгаа һаа, яһала һайнаар һураха хүбүүн гэжэ багшань хэлэгшэ. Тиигээд лэ номоо үзэжэ үгэхэгүй, хайша хэрэг. Хэлэхэ, хараахадаш эрхэзэд лэ шортоо. Эдеэгээ эдихээ болёод, үхэһэн хүндэл хэбтэжэл хэбтэхэ. Шангалаад лэ байгаарайгты.

Ломбо эрхэдэг абари зангаа үнишье болонгүй гаргажа эхилээ һэн. Хэн нэгэн үхибүүнэй зугаахин шогложорхёо һаа гү, али ойлгомторгүй дайражархёо һаа гү, интернадай эмхи гуримһаа хадууржа, хартаабха арилгахаһаа, шала угаахаһаа арсажа, эрхэһэн элжэгэн мэтэ гэдэргээ таталдаад, эндэ тэндэ миин һууха, ном дэбтэрээ суглуулаад, харихам, ябахам гэжэ газаашаа дугташаха. Тиихэдэнь аргадаха баатай болохош.

Нэгэтэ үдын хоол боложо байхада, Балма басаган уухи-аахи гүйжэ ерээд:

— Дамдин Цыбикович! Ябыт түргэн! — гэжэ эбдүүсэн хэлэбэ,— Ломбо гэртээ харихам гэжэ байна.

— Юундэ?

— Эрдэни элдэбээр хэлээ.

— Юун гэжэ хэлээб?

— Юун гэжэ бэлэй даа... Аа, иимэ... ехэ һонин...

Мантагар томо Ломбо,
Мунинха тэнэг — лонхо
Нюураа угаадаггүй — һалан,
Номоошье үзэдэггүй —
хашан,—

гээд, бэеэ барингүй пишаганаса энеэжэрхибэ.

Столово гүйжэ ошоһомни, Ломбо һууридаа үгы, үхибүүд булта эдеэлжэ һууба.

— Ломбо хаанаб? — гэжэ мэдээшэгүй боложо, зорюута Эрдэниһээ асуубаб.

Тэрэ һууриһаа бодожо:

— Мүнөөдэр Ломбо хэбтэриеэ яяр муугаар заһаа. «Табые» абаха аад лэ, тэрэнэй гэмээр «дүрбые» абаабди. Тугаар орон дээрээ гуталтайгаа гараад хэбтэшоо. Бодо гэхэдэмни, «бү хүхи» гэжэ ерээд тархиием няһалжархёо...

Эрдэниин хэршье зүб байгаа һаа, олоной дунда нүхэрөө гомдохоожо, паадалжа болохогүй гэжэ ойлгуулаад, Ломбые бэдэрхэ һанаатай газаашаа гарабаб. Элдэб бодол толгойдом хүлгэнэ. Дулаан гэртэ, амтатай бэлэн эдеэн дээрэ, сэбэр унтарида унтаад, жаргалаараа интернадта байһанаа энэ Ломбо ойлгоногүй гээшэ гү? Аяар арбан таба хүрэбэ. Гурбан дүүтэй. Эхэнь эдэнэрээ хүн болгохо гэжэ унтаха нойргүй, аһан шадалаараа оролдожо ябадаг. Хайратай эхэнэр. Тиигэн гэһээнь... Энэ Ломбо... Үгы даа... юумэ ойлгохоор болоо.

Ломбо захын гэрэй арада хана түшөөд һуужа һууба.

— Ломбо, юундэ эндэ һуунаш?

— Гэртээ харихам.

— Юундэ?

— Үхибүүд намайе баһана, элдэблэнэ.

Эндэ өөрынь зэмэтэйе, Эрдэниин буруу юумэ хэһые ойлгуулан һагад хэлээд:

— Эдеэншни хүрэшэхэнь, бушуу ошожо эдеэлэ,— гэбэб.

Тэрэ юушье хэлэнгүй, һууриһаа бодоходоо, интернат тээшээ бэшэ, баруун тээшээ, ехэ харгы уруу алхалшаба.

Тэрьелжэ хаанашье ошохогүйш. Гэртээ ошоходошни, сүлөөгүй ажаллажа байдаг эхэшни: «Ши юундэ ерээбши? Үтэр буса»,— гээд зэмэлжэ, хараажа байна бээз гэжэ бүтүү досоогоо бодоод, һөөргөөшье харангүй бусашабаб.

Үнэхөөрөөшье, тэрэ нилээд удаан наашаа харан һууд гээд, өөрынгөө байдаг таһалгада һэмээхэн ерэжэ ороо һэн. Иигэжэ Ломбын эрхэдэг зан шулуун хана мүргэжэ, интернадай эмхи гуримда орохо баатай болоо бэлэй.

Д. ДАМБИЕВ,
Шэбэртын интернат һургуулиин
хүмүүжүүлэгшэ.

БЕЛОЗИМИНСК ХОТО БОДХООГДОХО

ЭРХҮҮГЭЙ ОБЛАСТЬ. Белозиминск—Зүүн Сибириин ой тайга соохи багахан тосхонуудай нэгэн. Мүнөө энэ тосхон тээшэ үбэлэй муухан харгыгаар мантан томо КРАЗ-ууд хойно хойноһоон һубарилдан ошоно. Тэрэ тосхон тээшэ барилгын элдэб янзын материал, түхеэрэлгэ болон машина, техникэ абаашагдажа байнхай. Белозиминск тосхондо ниобиин концентрат гаргаха шэнэ комбинат баригдажа байна. Иимэ түхэлэй металл хадаа металлургическа промышленностьда тон хэрэгтэй болодог юм. Ниобиин баян хэбтэшэ энэ тосхон шадар олдоһон байна.

Геологуудай һүүлээр Белозиминскдэ ерээдүйн городой барилгашад болон горнягууд ерэжэ эхилээ. Мүнөө эндэ шанаржуулгын фабрикын, мүн ажалшадай ажаһууха гэр байрын барилга түлэг дундаа ябуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Белозиминскдэ баригдажа байһан шанаржуулгын фабрика. Хабсаргагшадай бригадир Анатолий Лоскутников. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд мүнөө шанаржуулгын фабрикын гол корпусой түхеэрэлгэнүүдые хабсаргана.

ТАСС-ай фотохронико

АРБАН НЭГЭДЭХИЕЭ ДЭЛХЭЙН ЧЕМПИОН БОЛОБО

СССР-эй суглуулагдамал командын хоккеистнүүд hүүлшынгээ наадаанда Швецийн командые 6:3 тоотойгоор шүүжэ, юhэдэхиеэ дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Энэдэ Фирсов, Кузькин, Харламов, Михайлов, Петров гэгшэд нааданай hүүлшын хахадта илангаяа hайнаар наадажа, шүүhэн байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоккейгээр 1971 ондо дэлхэйн чемпион болоhон СССР-эй суглуулагдамал команда. Зүүн гарhаа Анатолий Тарасов (командын тренер), Олег Белаковский (врач), Валерий Харламов, Владимир Лутченко, Борис Михайлов, Евгений Мишаков, Виктор Кузькин, Геннадий Цыганков, Вячеслав Старшинов, Александр Рагулин, Игорь Ромишевский, Юрий Ляпкин, Владимир Петров, Александр Мальцев, Анатолий Фирсов, Владимир Викулов, Александр Мартынюк, Аркадий Чернышев (ахалагша тренер).

Һуугаашадынь: Владимир Шадрин, Виталий Давыдов, Виктор Коноваленко, Владислав Третьяк, Евгений Зимин.

ТАСС-ай фотохронико.

Һүүлэй жэлнүүдтэ «Улаан-Оронго» колхозой огородшод Улаан-Үдэ городой, үхибүүдэй саад, яслинуудые, больницануудые эртын овощоор хангаха талаар горитойхон анхаралаа хандуулдаг болонхой. Эндэ бүхыдөө 2490 дүрбэлжэн метр талмайтай шэллэгдэмэл теплицэнүүд бариглданхай юм. Ажахын түрүү огородшод Пунцук Цыремпилова, Бадма-Ханда Ринчинова, Дари Санжиева, Пурбо Мункуева гэгшэд жэл бүхэндэ нэгэ дүрбэлжэн метр газарhаа 25—28 килограмм үгэрсэ, мүн помидор, hонгино ургуулжа, колхозойнгоо жасада 300 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулдаг байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ эртын овощ ургуулдаг комбинадай хүдэлмэришэд агротехническэ заабаринуудай ёhоор мангирай рассада hуулгажа, апрель hарын эхеэр түрүүшынгээ ургаса хуряахаар хараалнад.

В. НИНДАКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: огородшон П. Т. Цыремпилова үгэрсын рассада уhална.

Фотонь авторай.

«ЗӨӨЛЭН АЛТАНАЙ» ЭЗЭД

Үүр хираанаар бодоhон эхэнэрнүүд ангай фермэ тээшэ зурыhан харгыгаар яаралтай түргэн гэшхэлнэд. Эдэнэр тэжээл буйлуулдаг цехэй хүдэлмэрилэгшэд Надежда Кузнецова, Валентина Мешкова гэгшэд байгаа hэн. Удангүй ан харууhалагшад Валентина Юрьева, Глафира Кожевникова, Евдокия Храмцова гэгшэд эндэ бии боложо, ажалай үдэр эхилбэ.

Ангай фермын отделени бүхэниие «зөөлэн алтанай» цех гэжэ нэрлэдэг. Халтар хара үнэгэнэй отделенидэ 70 ан бии. Жаран толгойнь эмэ, коопзверопромхозой ангай фермэ 1970 ондо ангай 39600 түхэригэй арhа гүрэндэ тушааха түсэбтэй hаа, 75151 түхэригэй арhа тушааhан байна. Халтар хара үнэгэнэй хоёр отделени 39424 түхэригэй 542 арhа гүрэндэ тушаахаhаа гадна, 1137 түхэригэй амиды 10 ан ондоо фермэнүүдтэ худалдаhан байха юм. Халтар хара үнэгэнэй арhанай өөрынь үнэ 73 түхэриг 17 мүнгэнэй болохо ёhотой hаа, 55 түхэриг 66 мүнгэнэй болоhон байна.

Аймаг соогоо суутай ан үсхэбэрилэгшэ В. С. Юрьева нёдондо жэл 308 ангай арhа тушаажа, 21392 түхэригтэ хүргэhэн байха юм. 1970 ондо эндэхи фермын хүдэлмэрилэгшэд эмэ үнэгэн бүхэнhөө 7,1 гүлгэ абаа hэн. Харин В. С. Юрьева 7,7 гүлгэ абажа, түлжүүлhэн байна.

Үдэрэй 12 часта тус фермэ хүрэжэ ерэбэбди. Фермын хүдэлмэрилэгшэд сүлөөтэй байба. Түсэбтэ даабаряа, социалис уялгануудаа тэдэнэй хайшан гээд дүүргэдэг, ямар онол аргануудые хэрэглэдэг тухай асуудалаар hонирхобоб. Һүүлэй жэлнүүдтэ тус коллектив ангай арhанай өөрынь үнэ сэн хямдаруулха талаар эрхим үрэ дүн туйлажа шадаа. Тиимэhээл тус фермын хүдэлмэрилэгшэ В. С. Юрьевада «Аймагай эрхим ан үсхэбэрилэгшэ» гэhэн үндэр нэрэ зэргэ хоёр дахин олгогдоhон байна бшуу. Мүн лэ фермын коллектив КПСС-эй обкомой, БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй ойн баярай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа hэн.

Амжалтынгаа нюусануудай тухай хөөрэжэ үгыт гэжэ Валентина Степановнада хандабабди. Тэрэ иигэжэ харюусаа:

— Ажалдамнай тусгаар ямар нюуса байхаб даа. Фермэдэмнай дүй дүршэлтэй олохон хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр бултадаа ангай абари зан hайн мэдэхэ болоhон, тэдэниие харууhалжа hураhан хүдэлмэришэд юм. Жэшээлхэдэ, Евдокия Храмцова арба гаран жэлдэ эндэ ажаллана. Ольга Наумова, Глафира Кожевникова, Василий Новокашин гэгшэд энэ фермэдэ ажаллажа эхилhээр 7—8 жэл болоо. Булта ажалай баян дүршэлтэй хүнүүд.

Энэ фермэдэ ан үсхэбэрилгын журам нарипаар сахигдана.

Фермые даагша Тамара Ивановна Шакерова ветфельдшер мэргэжэлтэй, ан үсхэбэрилхэ талаар олон ном уншадаг, ажалдаа абьяастай хүн юм. Коопзверопромхозой мэргэжэлтэд Иннокентий Муравьев, Роман Бороев гэгшэд үнэгэдые оробhдо оруулха, зүбөөр харууhалха талаар эмхидхэлэй ехэ ажал хэдэг. Нэгэ үнэгэн гол түлэб 5-hаа 15 хүрэтэр гүлгэ гаргадаг байна. Валентина Степановнагай харууhалдаг нэгэ үнэгэн аяар 17 гүлгэ гаргаhан юм. Тэдэнь бултадаа бүтэн бүлеэнээр томо болгогдоо бэлэй. Энэмнай дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшын ехэхэн оролдосын хүсэн ааб даа. Үсөөн гүлгэтэй үнэгэндэ заримыень табижа хүхүүлдэг байгаа. Энэшье юрын хэрэг бэшэ. Номгон зантай үнэгэ бэдэрхэ хэрэгтэй.

— Ан харууhалха гээшэ мал харууhалhантай адли бэшэ. Саг үргэлжэ анхаралтай байха хэрэгтэй. Ангай гүлгэлхэ үедэ элдэб ушар тохёолдодог. Эдэ бүгэдын хойноhоо нарипаар хаража, адаглажа байха хэрэгтэй болодог,— гээд В. С. Юрьева хөөрэнэ.

Мүнөө ангай фермэдэ халтар хара үнэгэдые ороондо оруулха халуун хаhа эхилэнхэй. Энэмнай харюусалгатай үе. Юуб гэхэдэ, ерээдүйн «ургасын» үндэhэ hуури табигдажа захалба гээшэ. Иигэжэ үнэгэдэйнгөө гүлгэлхэ сагые табан хургандаал адли hайн мэдээд байдаг юм.

Гүлгэлхэ үнэгэдөө харууhалhаар байтар гүрэндэ арhа тушааха саг ерэдэг. Нооhонойнь елэгэр байхын тулада даахинень hамнаха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэри август-сентябрь hарануудта эхилдэг. Ангуудай арhыень тушааха саг болотор үнэгэдэй хойноhоо hайнаар харуулха хэрэгтэй.

Коопзверопромхозой ангай фермын коллектив юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ажалай эрхим амжалта туйлахые эрмэлзэнэ.

Г. ГАНЮГИН.

Хойто-Байгалай аймаг.

ХАБАРАЙ ХҮГЖЭМ

Дуулим хабарнай
Дуулана, жэргэнэ гоёор.
Дуунайнь дээжэ
Дун дайдын аялга.
Тос гэтэр
Тоншоно дуhал гэнтэ.
Урмашаhан борбилоо
Ундаа харяана таашаан.
Март маарана,
Мянган хурьгадай хүгжэм.
Сэндэмэ омогтой
Съездынгээ уялга дүүргээ.
Ехэ хуралдаанай
Ендэр дээрэhээ Сэндэмэ
Амжалтынгаа түлхюур
Анда нүхэдтөө тайлана.
Хабарай дуун
Ханхинан байна дэлхэйгээр.
Совет арадайм
Соло магтан дуулана.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

Б. НЯМАА

ДУРНАТЫН ХАРГЫ ДЭЭРЭ

Расск

Би 1945 оной зун нютагайнгаа эгээл баян Чоймбол гэжэ үбгэжөөлтэй хамбышан боложо, Эрээнцавын (Соловьёвскдо ойро байдаг) эд бараанай баазаhаа арбаад тэргэ бараа ашаад бусажа ябабаб. Үбгэжөөлни хуушан хара шлябха малгайгаа хумиишатар бажуугаад, түрүүшын тэргэ дээрэ дууран hажажа, мэлигэр халзан тархяа гангай халуун наранда ялагашуулан hууна. Холын аянда эсэжэ ядарhан мориднай хүзүүгээ үлылгэн хүндэ ашаагаа жүдхэжэ, хажуугаарнь дайран алдан дабхиhан машинануудhаа оройдоошье үргэжэ будхаха янзагүй hалирнад. Тооhорхог шаргал улаан харгыгаар тэжэн-голёо иишэ тиишээ hүндэлнэ, таршаа паргайнууд шаар-шаар ниидэжэ, Дурнатын тала нютагта ган гасуур болоhоной шэнжэ алхам бүридэ тодорно.

Бидэ хоёр нютагайнгаа айлнуудай бүхэли зунайнь хэрэглэлдэ хүрэхөөр нормын бараа болон магазинда тушааhан нооhоной орондо үгэдэг бүд hадаар ашаад ябаhамнай энэ ха юм. Чоймбол гуай багай (тосхоной) даргаhаа «хамбыда яба!» гэhэн даабари абахадаа, угаа ехээр дураа гутажа, үгэ хүүр гаргаа бэлэй.

—Үгы, юрэдөө, иимэ ехэ ган гашаг соогуур аянда яба гэхэдээ яаба гээшэб. Хэды моридhоом юун үлдэхэ юм. Яhа арhан хоёр лэ үлдэхэ байха,—гэжэ духаяа уршылган үгэлжэ, багайнгаа даргатай хэрэлдээдшье абаа hэн. Һүүлэй hүүлдэ сомоной захиргаанда «мушхуулжа», арга хургаа барагдахадаа, табяажа тарган моридоо тэргэдэ оруулжа, намайе туhалагшаар хүлhэлжэ абаад, алас холын аянда зориhон юм. Үдын үедэ бидэ хоёрой Дэрhэтэ булагай адагта хүрэжэ ерэхэдэмнай, тэндэ хори гаран машина түхэреэлэн зогсожо, Совет Армиин сэрэгэйхид хатажа гандаhан газар дээрэ хэhэг хэhэгээрээ hуугаад, сайлажа байба. Бидэ хоёршье хажуудань буужа, ангажа ядарhан моридоо хүйтэн булагhаа уhалжа, майханаа тодхоод, хоол сайгаа шанажа захалбабди. Бидэнэй зүүн тээхэнэ хорёод алха газарта хэды сэрэгшэд нара hалхинда гандашаhан нюурнуудhаа хүлhэ бурзайлган, манеэрхэ соохи шүлээ яаралтай халбагадаха зуураа, шанга шангаар энеэлдэн, хэниинишьеб хүхюутэй юумэ хөөрэнэ хэбэртэй. Тэдэнэй дунда hуужа байгаа наhажаал нэгэ монгол шарайтай хүн хирбээ хара hахалаа эмирэн, эмирэн маанад руу байд гээд лэ харахыень Чоймбол гуай ажаглаад:

— Эдэ зонтой уулзая,—гэжэ аргаахан хэлэбэ. Тиигээд бидэ хоёр тэдэ сэрэгшэдэй хажууда хүрэжэ ошоходомнай, хирбээ хара hахалтай хүн хурса хара нюдөөрөө Чоймбол гуайн ялагар магнайе hэтэ шэртэбэ. Чоймбол гуайшье урдаhаань онигор нюдөө ехэ болгон хаража, хоёр эрын харасa мүргэлдэн, нэгэ хэды шэмээ анирүй байбад. Тиигэжэ байтараа хирбээ хара hахалта:

— Ээх! Бурхан зайлуул, мүн байнал... мүн даа...—гэжэ ори дуу табин гүйжэ бодомсоороо, Чоймбол гуайе таhа тэбэрин, үргөөд табижархиба. «Энэ хүнтэй урданай ёhоор золгоо hаа, дээрэ гээшэ гү, али мүнөөнэйхеэр гараа барилсаад мэндэшэлхэ юм гү» гэжэ тээлмэрдэшоод ябаhан Чоймбол гуай ушараа олохо забдагүй, багжагар шииираг эрын гарта шангаар тэбэрюулhэндээ амяа бүтэн алдажа тэбдэшоод байба. Залуу сэрэгшэд, наhажаал эдэ хоёр эрын уулзалгые hонюушархан шэртэжэ, халбагаа бариhан зандаа гайхан hуубад. Тэдэ хоёр нэгэ томо болдог дээрэ hуугаад, хөөрэлдэжэ захалбад.

Эдэ хоёр Буряадай Яруунын нуурай эрьедэ нохой жэлдэ түрэжэ, хори наhатай болотороо хамта үелэн ябаhан нүхэд, нэгэнэйнгээ урдань Монгол руу зөөhэнhөөнь хойшо мүнөө болотор уулзаагүй, хори буряадай шарайд обоггон байhан байба. Хирбээ hахалта хургаяа шэшэрүүлэн байжа, мохоорхоо орёобо, Чоймбол гуай томо гааhандаа дүнсэ тамхи хэжэ, нүхэртөө залаба. Хирбээ hахалта:

— Эрэ хүнэй харгы ута гэжэ үгэ байдаг. Иигэжэ уулзаха хуби заяатай байгаа байнабди. Би Монголдо ороhон сагhаа хойшо хүн харатай уулзаха бүреэ шамайе hурагшалжа ябааб,— гэхэдэнь Чоймбол гуайн хатуу зүрхэн эжэлүүдгүй уяржа, хуурай бүлсэгэр нюдэнэйнь зубхи сооhоо уhан мэлмэрээд:

— Бишье яахабиб даа. Мэндэ hайн лэ hалиржа ябанаб. Шимни хэр ябана гээшэбши? Хандыншни бэе hайн гү? Таанадые хоёр хүбүүтэй болоо гэжэ дуулаа hэм, үни хада. Бэшэ үхибүүтэй болоо hэн гүт?—гэжэ hураба. Хирбээ hахалта, Чоймбол үбгэнэй гааhанда мохоорхо хэжэ аhаагаад hөөргэнь бусаажа, өөрөө газетын саарhанда мохоорхоёо бүдүүн гэгшээр орёожо, ама хамараараа утаа бааюулан, hанаа алдаад:

— Ханда бидэ хоёршни яагаадхихабибди даа... Тооho бурьюулжал ябанабди. Харин би шамайе хаанаб даа нэгэ газарта шинель үмдэнхэй, буу бaряад ябаа байха гэжэ бодогшо hэм. Теэд ши Шэтэ хотоhоо хамбы шэрээд ябаhандал адли ябажа байна ха юмши даа,—гэбэ.

Чоймбол гуай жиипэгэр хара нюдэеэ бүри онинилгон миhэрээд:

— Намда энээнhээ ондоо ямар хүдэлмэри олдохоб даа. Хэнтэй байлдуулха гэжэ намайе сэрэгтэ татахаб даа?—гэнэ.

— Яагаа юм, Японтой наншалдахада? Байлдаанда наhанай илгаа үгы бшуу. Би шамтай сасуул аад, Берлин хүрөөд, мүнөө baha хаанашье хүрэхэеэ мэдээдүй ябанаб.

Чоймбол гуай энэ хөөрэлдөөе зорюута ондоо тээшэнь хандуулха hанаатай:

— Хоёр хүбүүдшни мүнөө хаана юу хэжэ байна гээшэб?—гэжэ hураба.

Хирбээ hахалтын нюур гэнтэ барагад гэжэ, гал сахилhан нюдэндөө асари ехэ хорсол зэбүүрхэл бадаруулан, татажа байhан тамхяа болдогой забhар руу шэдэжэрхёод, нюдэ сабшаха зуура гүнзэгы бодолдо абташаба. Зүрхэнэйнь сохисоhoo үргэн сээжэдэнь ялалзан байгаа хоёр медаль hалганана. Чоймбол гуай тэрэнэй хурса харасаhаа дальтиран, гайхахын ехээр гайхажа, яахашье ушараа оложо ядахадаа, мүнгэн hоёогоороо гааhанайнгаа мохи дэмыл ухашалааша боложо hууба. Хирбээ hахалта тэсэбэри гаргажа, сэдьхэлээ захиран, али болохоор аали намдуугаар хөөрэхые оролдон, иигэжэ хэлээ бэлэй:

— Бидэ гэрhээ гурбуулаа гараа hэмди. Теэд би гансаараа үлдөөд ябаналби даа. Хоёр хүбүүдни хэнэйшье үри бэеhээ дутуугүй, hайхан сэдьхэлтэй, элүүр hаруул хүбүүд боложо үдөө hэн. Бурхан тэнгэри намда хоёрхон лэ хүбүү заяаhан юм. Теэд хоёр хүбүүдэйм алтан ами, хорин хэды наhые энэ үхэлтэ хара дайн залгяа,— гэбэ. Иигэжэ энэ баатар эрэ хэлээд барууни-баруун хойто зүгтэ дүхылдэжэ байгаа үндэр хүхэ хадануд тээшэ шэртээд байба... Тингээд тэрэ саашань хэлэхэдээ:

— Минии хоёр хүбүүн нэрээ хухалаагүй даа. Ахань летчик

байhан юм. Агаарай ба
самолёдтоёо гэмтээд
раа, дайсадай тархи дээрэ
бомбонуудые мулталhан
hэн. Дүүнь гвардейскэ
томатчик байгаад, дайсанда
лэгдэжэ, hүүлшынгээ
сөртөө хэрэглээ гэдэг.
уг унгяа hажааhан зоригтой
гээд baha өөрынгөө h
үсэд hэн. Хоёр хүбүүмни ор
дэлхэйн бүхы хүнэй түл
hайхан наhандаа нигэжэ
даа. Арюухан үринэрөө хар
шаналхадаа, нэгэ үе хиирэн
hэм. Командирай захира
гөөр өөрөө мэдээд дайсанай
лэлтэ руу олон дахин добт
байхаб. Үхэл гээшэ юуншье
юрэдөөл, унтаhантай адли
нагдадаг бэлэй. Теэд дайсан
мон намhaa холуур үнгэрд
гайхалтай hэн. Оройдоо
дахин хүнгэхэнөөр шархата
үнгэрөөб. Берлиндэ ойртохо
зэбүүрхэлни улам бүри
жэ, немец хүн бүхэн минии
дые алаhан шэнгеэр hан
нюдэндөө харагдаhан лэ
цүүдые автомадаараа шү
забдаа hэм. Теэд ман
майе болюулаа hэн.

Иигэжэ ябатараа, Берлин
хын үйлсэдэ доботолон орохо
нэгэ иимэ ушартай тохё
Алдалжа унаhан немец
нэгэ хүгшэнэй тэрэнние
байгаад орилхо бархирха
ухаангүй. Тэрэ хүгшэн түр
гараа hарбайжа, нүгөөдэ
алагдаhан сэрэгшын шуhата
сүүн дээрэ табяад, буурал
гоо үргэн, хара утаагаар
hан тэнгэри өөдэ шэртэн,
шанга хоолойгоор дуугара
Шуhаар улаабхилhан
харaад, миниихишье baha
байгаа ха даа гэжэ hанаха
жуудаа байhан политругhаа
эхэнэр юун гэжэ хашхара
шэб?» гээд асуухадам, нем
мэдэхэ политругнай:

— Үхэлэй эзэн Гитлер
жа ябаhан ганса хүбүүем
гоод үгэ! — гэжэ энэ эхэ
жа байна гээ hэн.

Немец эхэ дайнда у
гаа амиие Гитлерhээ нэхэ
даг ха юм гэжэ би тэрээхэн
ойлгоо hэм. Хүгшэнэй
хэбтэhэн тэрэ немец хоёр
нэйм нэгые алаhаншье байжа
Тиигээд өөрөө минии hом
дайрагдаhан байжа болоо
Тиигэбэ ябашье немец эхэ
хэнэй уршагаар гасалан
ороhоноо hайн мэдэдэг
Гитлер, далайhан эрэтэ
хэдэн миллион эхын зү
эдэгэршэгүй шарха үлөөгэ
шэб!.. Минии сэдьхэлдэ ни
дол тиихэдэ аргагүй түрэн
Мүнөө би япон милита
тай дайлалдахаяа ябанаб. Ү
дай үүсхэгшэдэй hүүлшы
рай таhархыень хараад,
рыньшье үхэхэдэм хэм
даа. Гансахан юумэн hанаа
бооно. Һамганайнгаа нюур
хараха гээшэбиб. Даншье...
гурбуулан мордоо hэмди
хирбээ hахалтын хөөрөөгөө
ха үеэр мордохын дохёо хаа
жа, сэрэгшэд машинадаа h
Үбгэн сэрэгшэ Чоймбол гуай
гэ hайн тэбэрижэ таалаад,
наhатай залуу хүбүүн ш
машина дээрээ hүрөөд гар
Чоймбол гуай бидэ хоёр
шаргал тооhондо дарагдан,
шэдэй хойноhоо шэртэн үлэ
ди. Чоймбол гуай нюргаа
лөөд, хүнхэгэр магнайгаа у
ган:

— Ай хөөрхы... Хүн
ехэл зоболон даадаг байна
Тиигээд мүнөө baha... — гэ
заан уралаа шэшэрүүлэн
нээд, hанаа алдан хүндэ бо
дарагдаа бэлэй.

Монголhоо Б. ЦЭРЭНДА
бурядшал

ЗОРИГ БАДАРУУЛАГША ПРОГРАММА

КПСС-эй XXIV СЪЕЗД ТУХАЙ ХИЛЫН СААНА ЮУН ГЭЭД БЭШЭНЭБ, ЮУН ГЭЛСЭНЭБ?

Советскэ Союзай коммунистнуудай ехэ дээдэ суглаанай хүдэлмэриин хойноhоо бүхы түбинүүдэй зон тон анхаралтайгаар адаглажа байнад. КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор найруулагдаhан, Советскэ Союз дотор коммунизм дэм саашадань байгуулгын дэлгэрэнгы программа бүхы ороной ажалшадай зориг бадаруулна. Үйлэдбэрие хурдан түргэнөөр хүгжөөhэнэй, тэрэнэй ашаг үрэ дээшэлүүлhэнэй, научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаhанай, ажалай бүтээсэ түргэноор дээшэлүүлhэнэй ашаар совет хүнүүдэй байдал улам hайжаруулха гэhэн зорилгонь тэмдэглэгдэнэ. Л. И. Брежневэй элидхэлэй гадаадын политическэ бүлэг тухай мэдүүлгэнүүд урда мэтэшэлэн тунхаглагдажа үргэлжэлhөөр.

ВЬЕТНАМ

КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэриин хойноhоо вьетнам зон тон анхаралтайгаар адаглажа байна. Совет коммунистнуудай ехэ суглаан тухай мэдээсэл ДРВ-гэй хэблэлдэ үдэр бүри толилогдоно.

«Американ ээрхэг түримхэй империалистнуудые нүхэр Брежнев эрид шангаар буруушаагаа, США-гай эзэрхэг түримхэй дайнда эсэргүү, национальна талаараа өөhэдыгээ абархын түлөө тэмсэгшэ Индокитадай гурбан ороной арадуудай тэмсэлые Советскэ Союзай эдэбхитэйгээр, эрид сэхээр дэмжэжэ байhыень тэмдэглэбэ» гэhэн гаршаг доро Ханойн газетэнүүд түрүүшынгээ нюурнуудта КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэлые толилбо.

США-гай эзэрхэг түримхэй дайнай уршагаар Индохитадта бии болоhон байдал тухай, КПСС-ые, совет арадые Вьетнамай Ажалшадай Партитай, Вьетнамай Демократическа Республикатай холбодог дайшалхы бата хани барисаан, социалис ёhоор hаналаа нэгэдэлгэ тухай хэлэгдэhэн элидхэлдэхи газарыень газетэнүүд тусгаарлан тэмдэглэнэ.

Үнгэрэгшэ табан жэл соо Советскэ Союзай арадай ажахын хүгжэлтын гол дүнгүүдые харуулха зуураа, юhэдэхи табан жэлдэ совет арадай ажабайдалай материальна болон соёлой хэмжээн дээшэлүүлэгдэхэ зорилготой юм гэжэ тэмдэглэнэ.

ГЕРМАНИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА

«Коммунизм тээшэ совет арадые партинь хүтэлнэ», «Хүсэ шадалай, нягта нэгэдэлэй жагсаал», «Брежневэй дурадхалнуудые хаана хаанагүй дэмжэнэ» — гэhэн гаршагууд доро ГДР-эй газетэнүүд КПСС-эй XXIV съездын материалнуудые, КПСС-эй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй элидхэл тушаа мэдүүлгэнүүдые эхин нюурнуудтаа толилно.

Эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ совет коммунистнуудай съездын угаа ехэ удха шанарые «Националь Цайтунг» газетэ тэмдэглэбэ. «Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо программа съезд дээрэ Л. И. Брежнев найруулан хэлэбэ. Тэрэнэй элидхэлынь Ленинэй үзэл бодолоор нэбтэрэнги» гээд тэрэ газетэ бэшэhэн байна.

АЛЖИР

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь шиидхэгдээгүй асуудалнуудые эбэй ёhоор гуримшуулха түсэб бүхы дэлхэйдэ соносхобо», «Наймадахи табан жэлэй дүнгүүдые Л. И. Брежнев гаргаад, шэнэ түсэбэй гол шэглэлые тодорхойлбо» — гэhэн гаршагууд доро КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэри тухай «Ля Репюблик» газетэ бэшэнэ.

Л. И. Брежневэй элидхэлэй дотоодын политическэ бүлэг тухай бэшэхэдээ, байгша табан жэл соо улад зоной байдал улам hайжаруулха, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай салин хүлhэ нэмээхэ гэжэ хараалагдана гээд тэрэ газетэ онсолон тэмдэглэбэ.

АНГЛИ

Англиин түрүү үзэлтэй зон КПСС-эй XXIV съезд дээрэ Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл дотор найруулагдаhан эб найрамдалай, уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө тэмсэлэй программые hайшаана. Тэдэ дурадхалнуудыень хүсэдөөр зүбшөөнэб гэжэ парламентын гэшүүн лейборист Фрэнк Оллаун ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Европодохи шахардуу байдал зөөлэрүүлхэ арга боломжонуудые бүхыдэнь хэрэглэхэ шухала. Европодохи аюулгүй байдал тушаа зүблөө үнгэргэжэ, НАТО ба Варшавска договор хоёрые болюулаа hаа, айхабтар ехэ аша туhатай байха hэн.

Ядерна табан гүрэнэй конференци зарлаха гэhэн Л. И. Брежневэй дурадхалынь ехэ удха шанартай гээд Оллаун мэдүүлбэ.

США

«Бостон Глоб» гэжэ томо газетэ иигэжэ бэшэбэ: «буу зэбсэг хуряаха асуудал зүбшэхэ бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай, ядерна, химическэ, бактериологическа зэбсэг хорижолхо ба ядерна зэбсэг туршалгаяа болюулха тухай ядерна табан гүрэнэй конференци зарлаха тухай Брежневэй дурадхал бидэ бүгэдын хүсэлдэ сохом тааража дурадхал болоно». Дүтын Зүүн зүгтэхи, Зүүн Урда Азидахи арсалдаа зүрилдөөе политическэ гуримаар шиидхэхэ гэhэн уряае тэрэ газетэ дэмжэнэ.

ГДР-эй ХЭБЛЭЛЭЙ ЗУРГААНАЙ МЭДЭЭСЭЛ

БЕРЛИН. (ТАСС). Хоёр талын харилсаа гуримшуулха асуудалаар ГДР-эй правительствын этигэмжэтэ түлөөлэгшэ, ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын статс-секретарь Г. Корт гэгшын, Баруун Берлинэй сенадай директор У. Мюллер гэгшын хоорондохи хөөрэлдөөнэй ябаса тушаа ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын дэргэдэхи хэблэлэй зургаанай мэдээсэлые АДН агентство тарааба. Хоёр талые hонирхуулагша бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ тухай хөөрэлдөө дары хэжэ орохоор бэлэн байhан тухайгаа ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар статс-секретарь Корт мэдүүлhэн байна гээд мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ. Гэбэшье ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй оруулhан тодорхой дурадхалнууд тухай хөөрэлдөө хэхэеэ юрэ арсаба гээд мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. ФРГ-гэй хүтэлбэрилхы түлөөлэгшэдэй хуули бусаар үгэ хэлэхэ аргаар политическэ хорото ябуулга Баруун Берлиндэ ходо хэгдэжэ байдаг.

Шахардуу байдал зөөлэрүүлхын тулада зохихо хөөрэлдөө хэжэ үргэлжэлүүлхээр ГДР-эй правительство бэлэн байна гээд тэрэ мэдээсэл соонь хэлэгдэнэ.

Турциин правительствын мэдүүлгэ

АНКАРА. (ТАСС). Манай заншалта политикын ёhоор, бэеэ даанги, территориальна талаараа бүрин бүтэн байха гуримые, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүй гуримые сахиха үндэhөөр, РСФСР-эй ба Турциин республикын хоорондохи аха дүүгэй хани барисаан тухай 1921 оной договорой ёhоор Советскэ Союз Турци хоёрой хоорондохи харилсаан хойшодоошье хүгжэхэ юм гээд Турциин шэнэ правительствын программна мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Тэрэ мэдүүлгые премьер-министр Нихат Эрим парламентда уншажа үгэhэн байгаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Партиин эгээл шухала зорилго» гэhэн түрүү бэшэг. КПСС-эй XXIV съездэ рапортнууд. Съездын хүдэлмэри тушаа информационно мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаhанда: КПСС-эй XXIV съезд дээрэhээ мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаhанда: КПСС-эй XXIV съездын делегат тухай В. Николаевай статья. Хилын саанахи мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: В. Вампиловай статья. Редакцида ерэhэн бэшэгүүд. Спорт. Соносхолнууд.

Салан шарии

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта саhа, бороон орохо. Баруун хойто зүгhөө hулаханаар hалхилха. Байгал шадарай ба хойто аймагуудта 4 градус хүйтэнhөө 1 градус хүрэтэр дулаан, Улаан-Үдэдэ hүниндөө 1—3 градус хүйтэн, үдэрынь 3—5 градус дулаан байха.

Энхир кран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛН

18.00 — «СССР соогуур 10 м нута» гэhэн дамжуулга. Архангельск. **МОСКВА ХАРУУЛНА** **18.10** — С. Прокофьевой «Ш луун сэсэг» гэhэн балед нилсалга» гэhэн дамжуу **19.10**—«Советскэ Союзай К мунис Партиин XXIV съезд hэн дамжуулга. **УЛААН-ҮДЭ Х РУУЛНА: 21.00** — телепанора **21.20** — багшанарта зорюула hан дамжуулга. **22.00** — «Ул хоорондын шэнжэлэл» гэhэн да жуулга. **МОСКВА ХАРУУЛНА** **22.30** — «Эфир соо «За шуул» гэhэн дамжуулга. **23.00**- «Советскэ Союзай Коммунис П тиин XXIV съездын дневник» hэн дамжуулга. **23.15** — к церт. **23.55** — «Советскэ Сою Коммунис Партиин XXIV съе дээрэ хилын саадахи оронуу айлшад» гэhэн дамжуулга.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52 зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-38, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Н-00344. Заказ № 925.